

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

**HOTUBA YA WAZIRI WA MAWASILIANO,
SAYANSI NA TEKNOLOJIA MHESHIMIWA
PROF. MAKAME MNYAA MBARAWA (MB),
WAKATI WA KUWASILISHA BUNGENI
MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI
YA FEDHA KWA MWAKA 2015/2016**

UTANGULIZI

1. **Mheshimiwa Spika**, kufuatia taarifa iliyowasilishwa leo ndani ya Bunge na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Miundombinu, Mheshimiwa Peter Joseph Serukamba (Mb) kuhusu Wizara yangu, naomba kutoa hoja kwamba Bunge lako tukufu likubali kupokea na kujadili mapitio ya taarifa ya utekelezaji wa Mpango na Bajeti ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kwa mwaka 2014/2015 na malengo ya Wizara katika bajeti ya mwaka 2015/2016. Aidha, naliomba Bunge lako tukufu likubali kupitisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia pamoja na Taasisi zake kwa mwaka wa fedha 2015/2016.
2. **Mheshimiwa Spika**, awali ya yote, napenda nitumie fursa hii kumshukuru Mwenyezi Mungu, mwingi wa rehema kwa kutujalia uhai na afya njema na kutuwezesha kukutana tena kushiriki katika mkutano huu wa Bunge unaojadili Bajeti ya Serikali ya Awamu Nne.

- 3. *Mheshimiwa Spika***, niruhusu sasa niungane na Waheshimiwa Wabunge, ndugu na marafiki katika kuwafariji na kuwapa pole familia, ndugu, na wapiga kura wa Marehemu Mheshimiwa Kapteni John Damiano Komba aliyekuwa Mbunge wa Jimbo la Mbinga Magharibi (CCM), aliyefariki dunia tarehe 28 Machi, 2015. Kwa masikitiko makubwa, natumia fursa hii kutoa pole kwako wewe Mheshimiwa Spika na Bunge lako Tukufu. Vilevile, nitumie fursa hii kuwapa pole familia za ndugu wote waliopoteza maisha kutokana na matukio mbalimbali ya ajali yaliyotokea hapa nchini. Tunamwomba Mwenyezi Mungu awaponye majeruhi wote na aziweke roho za marehemu mahali pema peponi, Amina.
- 4. *Mheshimiwa Spika***, kwa heshima na taadhima nachukua fursa hii kumpongeza Mheshimiwa Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa kuendelea kuiongoza nchi yetu vyema na kwa utekelezaji mahiri wa Ilani ya Uchaguzi ya Chama Cha Mapinduzi

(CCM) pamoja na mipango na programu mbalimbali za kuiletea nchi yetu maendeleo. Aidha, nawapongeza Mheshimiwa Dkt. Mohamed Gharib Bilal, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mheshimiwa Mizengo Kayanza Peter Pinda, Waziri Mkuu kwa jinsi ambavyo wamemsaidia Mheshimiwa Rais kusimamia na kuongoza shughuli za Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

5. **Mheshimiwa Spika,** napenda kuwashukuru Waheshimiwa Wabunge wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Miundombinu chini ya Mwenyekiti wake Mhe. Peter Joseph Serukamba, Mbunge wa Kigoma Mjini (CCM), kwa ushauri wao unaotuwzesha kutekeleza majukumu yetu kwa tija na ufanisi zaidi.
6. **Mheshimiwa Spika,** dhamana ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia ni kuhakikisha kuwa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA), pamoja na Sayansi, Teknolojia na Ubunifu vinachangia katika maendeleo ya nchi yetu.

Vilevile, Wizara inayo dhamana ya kusimamia na kutoa miongozo ya kiutendaji kwa taasisi, mashirika, tume na kampuni ambazo zinafanya kazi chini yake. Taasisi hizo ni:

- i) Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam;
- ii) Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela - Arusha;
- iii) Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya;
- iv) Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania;
- v) Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia;
- vi) Shirika la Posta Tanzania;
- vii) Kampuni ya Simu Tanzania;
- viii) Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania; na
- ix) Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote.

7. Mheshimiwa Spika, kwa namna ya pekee naomba kutambua mchango mkumbwa unaotolewa na wadau mbalimbali wa sekta ya mawasiliano ambayo pamoja na kukua kwa kasi kwa sekta hii imechangia kwa asilimia 3.9 katika Pato Ghafi la Taifa na hivyo kuwa sekta ya pili katika sekta za huduma. Ningependa kutoa pongezi zangu za dhati kutokana na

mchango wa kampuni za simu za TTCL, VODACOM, TIGO, AIRTEL na ZANTEL ambao wako mstari wa mbele katika kufikisha huduma za mawasiliano kwa wananchi.

- 8. Mheshimiwa Spika,** taarifa ninayoiwasilisha imezingatia utekelezaji wa ahadi za Serikali kwa kipindi cha mwaka 2014/2015; na utekelezaji wa Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi (CCM) ya mwaka 2010-2015. Vilevile, taarifa hii inatoa taswira ya malengo ya Wizara kwa mwaka 2015/2016. Malengo yetu pia yamerejea nyaraka zifuatazo: Sera ya Taifa ya Bayoteknolojia ya mwaka 2010, Sera ya Taifa ya Utafiti na Maendeleo ya mwaka 2010, Sera ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia ya mwaka 1996, Sera ya Taifa ya Teknolojia ya Habari na Mawasiliano ya mwaka 2003, Sera ya Taifa ya Mawasiliano ya Simu ya mwaka 1997, Sera ya Taifa ya Posta ya mwaka 2003, Dira ya Taifa ya Maendeleo 2025, na Mkakati wa Kukuza Uchumi na Kupunguza Umaskini (MKUKUTA).

**A. MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA
BAJETI KWA KIPINDI CHA MWAKA
2014/2015**

- 9. *Mheshimiwa Spika***, katika mwaka wa fedha 2014/2015, fedha zilizoidhinishwa kwa ajili ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia zilikuwa jumla ya **Sh.67,221,001,000** kwa ajili ya Matumizi ya Kawaida na Miradi ya Maendeleo. Mchanganuo wa matumizi yake ulikuwa kama ifuatavyo: **Sh.26,838,491,000** zilikuwa ni kwa ajili ya Mishahara; na **Sh.11,006,177,000** zilikuwa Matumizi Mengineyo. Aidha, Fedha za Maendeleo za Ndani zilikuwa ni **Sh.26,000,000,000** na Fedha za Nje zilikuwa ni **Sh.3,376,333,000**.

**B.1 UTEKELEZAJI KATIKA SEKTA YA
MAWASILIANO**

**B.1.1 UKUAJI NA MCHANGO WA SEKTA YA
MAWASILIANO**

- 10. *Mheshimiwa Spika***, mazingira mazuri ya kisera na miongozo iliyowekwa na Serikali katika Sekta

ya Mawasiliano yameonesha matokeo makubwa hususan katika ongezeko la watumiaji wa huduma za mawasiliano nchini ambapo idadi imeongezeka kutoka laini za simu za kiganjani milioni 2.96 mwaka 2005 hadi kufikia milioni 32.01 mwezi Desemba 2014. Watumiaji wa mfumo wa intaneti nao wameongezeka kutoka milioni 3.56 mwaka 2005 hadi kufikia milioni 11.36 mwaka 2014. Vilevile, kuna ongezeko kubwa la huduma zinazotolewa na Serikali na sekta binafsi kupitia mawasiliano ya simu za kiganjani. Hali hii imechangia kurahisisha na kuboresha maisha ya wananchi kwa kupata huduma mbalimbali kwa muda mfupi; hivyo kuokoa muda mwingi uliokuwa ukipotea katika kutafuta huduma mbalimbali.

**B.1.2 MFUMO WA KUHAKIKI NA KUSIMAMIA
HUDUMA ZA MAWASILIANO
(TELECOMMUNICATION TRAFFIC
MONITORING SYSTEM (TTMS))**

- 11. *Mheshimiwa Spika***, wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) inatekeleza Mfumo wa

Kuhakiki na Kusimamia Huduma za Mawasiliano (Telecommunication Traffic Monitoring System-TTMS) yatokanayo na simu zinazolingia nchini kutoka nje ya nchi. Mtambo huu tangu ulipoanza kufanya kazi mwezi Oktoba, 2013 hadi kufikia mwezi Desemba, 2014 umeingizia Serikali jumla ya Shilingi Bilioni 26.621.

- 12. *Mheshimiwa Spika***, Wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) kwa kushirikiana na Mamlaka ya Mapato Tanzania (TRA), tarehe 14 Mei, 2015 ilizindua huduma ya kukusanya takwimu sahihi za miamala yote inayopita kwenye kampuni za simu kwa lengo la kuiwezesha Serikali kujua na kutoza kodi stahiki.

B.1.3 Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano

- 13. *Mheshimiwa Spika***, ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano awamu ya I na II umekamilika. Awamu hizi zilikuwa na lengo la kuiunganisha mikoa yote ya

Tanzania Bara, katika mikongo ya baharini ya SEACOM na EASSY, na kutoa maunganisho ya mawasiliano kwa nchi zote jirani ambazo ni Uganda, Rwanda, Burundi, Zambia, Malawi pamoja na Kenya. Kukamilika kwa awamu hizi kumeleta manufaa mengi ya kijamii na kiuchumi hususan upatikanaji wa huduma bora zaidi za mawasiliano katika maeneo mengi nchini kwa gharama nafuu pamoja na kuwezesha huduma mtandao (e-services) ambazo zisingeweza kupatikana bila Mkongo kuwepo. Aidha, mafanikio ya moja kwa moja yaliyopatikana ni kama ifuatavyo:

(a) *Kushuka kwa Gharama za Mawasiliano:* kuwepo kwa mkongo mmoja unaomilikiwa na serikali kumesaidia kupunguza gharama hata mahali ambapo makampuni ya simu hayakuona faida ya kuwafikia wananchi. Hii ni kwa sababu kujengwa kwa mkongo mmoja wa kitaifa kunapunguza gharama za kila mtoa huduma kujenga mkongo wake. Kuwepo kwa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano kumesababisha

kushuka kwa gharama za kusafirisha mawasiliano kwa umbali unaozidi kilomita 1,000 kwa kiwango cha 2Mbps kutoka Dola za Marekani 20,300 kwa mwezi mwaka 2009 hadi kufikia Dola za Marekani 160 kwa mwezi mwaka 2015, sawa na punguzo la zaidi ya 99%. Aidha, gharama za huduma za kupiga simu kwa mtumiaji wa mwisho zimeshuka kutoka Sh. 147 kwa dakika mwaka 2009 hadi kufikia Sh. 67 kwa dakika mwaka 2015.

(b) *Kushuka kwa Gharama za Maunganisho (Interconnection Fees)* katika simu za mikononi kutoka Sh. 115 kwa dakika mwaka 2009 hadi kufikia Sh. 30.58 kwa dakika mwaka 2015. Kushuka kwa gharama hizi kumesababisha watoa huduma kuwa na huduma za vifurushi vinavyoruhusu mtumiaji kununua kifurushi na kisha kupiga simu katika mitandao yote kwa bei nafuu zaidi.

14. *Mheshimiwa Spika, mchakato wa ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano ni endelevu na*

unatekelezwa kwa kushirikisha wadau wote muhimu kutoka sekta ya Umma na Binafsi. Aidha, ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano unaoendelea hivi sasa ni wa Awamu ya III sehemu ya I na Awamu ya IV. Awamu ya III Sehemu ya I inajumuisha uunganishaji wa Zanzibar katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano, upanuzi wa Mkongo kwa baadhi ya maeneo ambayo hayakufikiwa na Awamu ya I na II, ujenzi wa Mtandao wa Miundombinu ya Itifaki (Internet Protocol-Multilayer Label Switching (IP-MPLS) Network) na ujenzi wa Kituo Mahiri cha Kutunzia Kumbukumbu (Data Centre) katika jiji la Dar es Salaam. Mkandarasi wa mradi huu ni Kampuni ya *China International Telecommunications Construction Corporation (CITCC)* ya nchini China.

- 15. *Mheshimiwa Spika***, hadi hivi sasa mitambo kwa ajili ya ujenzi wa Mtandao wa Miundombinu ya Itifaki tayari imeanza kuwasili na ujenzi wake umeanza na unatarajiwa kukamilika ifikapo mwezi Agosti, 2015. Aidha, kazi ya uunganishwaji

wa Zanzibar katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano nayo tayari imeanza na inatarajiwa kukamilika ifikapo mwezi Agosti, 2015. Pia, ujenzi wa jengo la *Data centre* unaendelea katika eneo la Kijitonyama-DSM na unategemewa kukamilika mwezi Agosti, 2015. Sehemu ya II ya awamu ya III itahusisha ujenzi wa *Data Centre* katika miji ya Zanzibar na Dodoma, ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano hadi kufikia katika makao makuu ya wilaya zote.

- 16. *Mheshimiwa Spika***, awamu ya IV inayohusu ujenzi wa Mikongo ya Mijini (Metro Fibre Ring Networks), ambayo inatekelezwa kwa kushirikiana na watoa huduma za mawasiliano nchini nayo inaendelea. Hadi hivi sasa Kilomita 91 zimekamilika katika jiji la Dar es salaam na mkongo huo unatumika. Aidha, Kilomita zingine 100 zimeshakamilika lakini hazijaanza kutumika kutokana na tatizo la kibali katika sehemu ndogo ya mkongo huo. Kilomita nyingine 63 zinaendelea kujengwa katika jiji la Dar es Salaam na ujenzi wake utakamilika ifikapo mwezi Juni,

2015. Aidha, utekelezaji wa ujenzi wa Mikongo ya Mijini katika mikoa ya Mwanza (Kilomita 36) na Arusha (Kilomita 58) unaendelea na unategemea kukamilika ifikapo mwezi Juni 2015. Pia, ujenzi katika mikoa ya Morogoro na Dodoma unatarajiwa kuanza mwezi Julai 2015 ambao utakuwa na jumla ya Kilomita 60. Aidha, Awamu ya V inayohusu ujenzi wa miundombinu ya kuunganisha watumiaji wa mwisho (Last Mile Broadband Connectivity) maandalizi yake yanaendelea kukamilishwa.

B.1.4 KUONGEZA UFANISI NA KUPANUA UPATIKANAJI WA HUDUMA ZA MAWASILIANO ILI KUCHOCHEA MAENDELEO

(a) Upelekaji wa Huduma za Mawasiliano Katika Maeneo Yenye Uhitaji

- 17. *Mheshimiwa Spika*,** Wizara kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) imeendelea kushirikiana na wadau mbalimbali wanaotoa huduma za mawasiliano yakiwemo makampuni ya simu nchini katika

azma yake ya kufikisha huduma hii muhimu kwa wananchi. Kwa kuzingatia hilo, katika mwaka wa fedha 2014/2015 Mfuko umekamilisha zoezi la kuandaa zabuni na kuzifanyia tathmini kwa miradi mitatu (3) ambapo miradi yote imeshapata wazabuni wa kuitekeleza.

- 18. Meshimiwa Spika,** miradi hiyo ni mradi wa maeneo ya mipakani na kanda maalum ambapo Mfuko umetenga ruzuku ya kufikisha mawasiliano katika kata 10. Aidha, mradi wa pili ni mradi wa awamu ya Pili A unaofadhiliwa na Benki ya Dunia ambapo kata 102 zenye vijiji 480 zitapelekewa huduma ya mawasiliano. Sambamba na awamu ya Pili A, Mfuko pia unategemea kutekeleza mradi wa tatu ambao ni Awamu ya Pili B, mradi unaofadhiliwa na Benki ya Dunia, ambapo utekelezaji wake utafikisha huduma ya mawasiliano katika kata 116 zenye vijiji 156. Miradi hii yote imeorodheshwa katika **Kiambatanisho Na. 6, 7,8 na 9.**

- 19. Mheshimiwa Spika,** pamoja na

changamoto mbalimbali wanazopambana nazo watoa huduma katika maeneo ya vijijini kama vile ubovu wa miundombinu, gharama kubwa ya kujenga miundombinu ya mawasiliano na ukosefu wa nishati muhimu ya umeme; ushiriki wa kampuni za simu kwenye zabuni za Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote umekuwa ukiongezeka kila mwaka. Ushiriki huo umeongezeka kwa asilimia 39 kutoka kata 163 zilizopata wazabuni kupeleka huduma ya mawasiliano kwa mwaka 2013/2014 hadi kufikia kata 228 kwa mwaka wa fedha 2014/2015.

(b) Mradi wa Kupeleka Mawasiliano Vijijini chini ya Kampuni ya VIETTEL

- 20. Mheshimiwa Spika,** Serikali imeingia Makubaliano ya Ushirikiano na Kampuni ya VIETTEL (Viettel Joint Stock Company – VIETTEL) ya Vietnam kwa lengo la kuwekeza katika Mawasiliano. Katika ushirikiano huo VIETTEL inatekeleza yafuatayo:

- (i) Kujenga miundombinu ya mkongo wenye urefu wa kilometa 13,000 kwa kutumia nguzo za miti (wooden poles) katika wilaya zote nchini ndani ya kipindi cha mwaka mmoja. Kazi hii itakamilika ifikapo mwezi Julai, 2015;
- (ii) Kujenga miundombinu ya mawasiliano katika vijiji 4000 visivyokuwa na mawasiliano kuanzia kipindi cha Oktoba 2014 hadi Novemba 2017. Aidha, mradi huu utatekelezwa kwa awamu tatu (3) katika mpangilio ufuatao:
 - a) Awamu ya I: Vijiji 1800 kuanzia Oktoba 2014 hadi Oktoba 2015
 - b) Awamu ya II: Vijiji 1200 kuanzia Oktoba 2015 hadi Oktoba 2016
 - c) Awamu ya III: Vijiji 1000 kuanzia Oktoba 2016 hadi Oktoba 2017.
- (iii) Kuunganisha katika mkongo Ofisi zote za Wakuu wa Wilaya, Hospitali zote za Wilaya na Ofisi zote za Polisi za Wilaya nchini;
- (iv) Kuunganisha katika mkongo Ofisi 65 za Posta nchini; na
- (v) Kupeleka na kutoa huduma za intaneti bila malipo katika shule tatu za Serikali katika kila Wilaya

nchini kwa kipindi cha miaka mitatu.

21. *Mheshimiwa Spika*, hadi mwishoni mwa mwezi Machi, 2015; Kampuni ya Viettel Tanzania Ltd:

- (i) Imekamilisha ujenzi wa Miundombinu ya Mkongo wa Juu kilometa 3800 na kilometa 500 za Mkongo wa chini ambapo hadi mwezi Juni, 2015 kilometa 9,000 za Mkongo wa Juu na Kilometa 6,000 za Mkongo wa Chini zinatarajiwa kukamilishwa;
- (ii) Imekamilisha ujenzi wa minara 193, kati ya 1,800 inayokusudiwa; na
- (iii) Imejiri wataalamu 898 katika fani mbalimbali za Uhandisi, Uhasibu na Utawala kwa ajili ya Utekelezaji wa mradi.

B.1.5 MABADILIKO YA MFUMO WA UTANGAZAJI KUTOKA ANALOJIA KWENDA DIJITALI (ANALOGUE TO DIGITAL MIGRATION BROADCASTING)

22. Mheshimiwa Spika, Tanzania imekamilisha utekelezaji wa makubaliano ya kubadili teknolojia ya utangazaji kutoka analojia kwenda digitali kabla ya tarehe 17 Juni, 2015 iliyowekwa kimataifa. Mpango huu ulioanza kutekelezwa tarehe 31 Desemba, 2012 kwa kuzima mitambo ya analojia katika mkoa wa Dar es Salaam umekamilishwa kwa kuzima mitambo ya analojia katika miji ya Lindi na Mtwara mwezi Aprili, 2015.

B.1.6 MRADI WA KUUNGANISHA TAASISI ZA ELIMU YA JUU NA UTAFITI LAST MILE CONNECTIVITY-STHEP

23. Mheshimiwa Spika, Wizara inaendelea na uratibu wa kuunganisha Taasisi za Elimu ya Juu na Utafiti *Last Mile Connectivity-STHEP* katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano kwa lengo la kufanikisha elimu mtandao. Hivi sasa, wizara inatekeleza mradi huu ikiwa ni awamu ya pili sehemu ya kwanza itakayohusisha taasisi nane (8) ambazo ni Chuo Kikuu cha Taifa cha Zanzibar (SUZA), Chuo Kikuu cha Tumaini –Tawi la Iringa, Chuo Kikuu cha Tiba Kilimanjaro (KCMC),

Chuo Kikuu cha Elimu ya Ushirika na Biashara cha Moshi (MUCCoBS), Chuo Kikuu cha Kumbukumbu ya Stephano Moshi (SMMUC), Chuo Kikuu Mzumbe (MU), Chuo Kikuu cha Kilimo cha Sokoine (SUA) na Chuo Kikuu Kishiriki cha Elimu Mkwawa (MUCE). Tayari Vyuo vikuu na taasisi za utafiti 20 zimekwishaunganishwa kwenye mtandao huu chini ya Awamu ya kwanza.

B.1.7 MRADI WA SHULE MTANDAO (E-SCHOOLS PROJECT)

24. *Mheshimiwa Spika*, wizara inaratibu mradi wa majaribio wa shule mtandao (e-schools project) ikiwa ni utekelezaji wa Mpango wa Taifa wa kuunganisha shule (National School Connectivity Plan). Hadi sasa vituo arobaini na tisa (49) zikiwemo shule (43), vituo vya Posta (3) na vyuo vya Afya (3) vimepelekewa na kufungiwa vifaa vya TEHAMA pamoja na kupatiwa mafunzo ya matumizi bora ya vifaa hivyo. Aidha, Mzabuni kwa ajili ya ununuzi wa vifaa vya shule nyingine 80 tayari amepatikana na tayari ameanza kazi na ifikapo mwezi

Juni, 2015 Shule zote 80 zitakuwa zimepatiwa vifaa vya TEHAMA.

B.1.8 UFUNGAJI WA MITAMBO YA VIDEO CONFERENCE

25. Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha matumizi ya TEHAMA yanakua hasa katika ofisi za Serikali, Wizara imekamilisha jukumu la ufungaji na usimikaji wa mitambo ya *Video Conference* kwenye Makao Makuu ya Mikoa 22 ya Tanzania Bara pamoja na Ofisi ya Waziri Mkuu, Wizara ya Fedha, Ofisi ya Rais – Menejimenti ya Utumishi wa Umma na TAMISEMI. Aidha, wizara inaendelea na jitihada za kutafuta fedha kwa ajili ya kufunga vifaa katika Mikoa mitatu Mipya iliyobaki. Aidha, kwa upande wa Zanzibar, wizara imekamilisha ufungaji wa mitambo ya *video conference* katika Ofisi tano (5) za Serikali ya Mapinduzi Zanzibar. Ofisi hizo ni Ofisi ya Rais wa Zanzibar na Spika wa Baraza la Mapinduzi, Ofisi ya Wizara ya Miundombinu na Mawasiliano, Chuo cha Amali Mkokotoni kwa upande wa Unguja na kwa upande wa kisiwa cha Pemba ni

Ofisi ya Makamu wa Pili wa Rais -
Chakechake na Ofisi ya Wizara ya
Mifugo na Uvuvi iliyopo Wete.

B.1.9 USALAMA KATIKA MITANDAO (CYBER SECURITY)

26. *Mheshimiwa Spika*, ili kuhakikisha usalama katika matumizi ya mtandao, Wizara yangu imeandaa na kuwasilisha Bungeni muswada wa Sheria ya Usalama wa Mtandao (The Cybercrime Act, 2015) na Sheria ya Miamala ya Kielektroniki (The Electronic Transaction Act, 2015). Sheria hizo zimezingatia miongozo ya Shirika la Mawasiliano Duniani (ITU), Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC), Jumuiya ya Maendeleo Kusini mwa Afrika (SADC) na Umoja wa Afrika (AU). Sheria hizi zimepitishwa na Bunge lako tukufu tarehe 01 Aprili 2015 na Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete amezisaini tarehe 25 Aprili 2015. Aidha, kufuatia kuanza kutumika kwa Sheria hizi, elimu kwa umma na mafunzo kwa watalaam na wadau mbalimbali yanaendelea. Pia, wizara

imeanza kuandaa kanuni
zitikazowezesha utekelezaji.

B.1.10 MATIBABU MTANDAO (TELEMEDICINE)

27. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) kwa kushirikiana na Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) na Wizara ya Afya na Ustawi wa Jamii inaendelea na utekelezaji wa mradi wa Matibabu Mtandao (Telemedicine) ambapo Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) imefadhili tathmini ya kuunganisha kwenye mfumo wa Matibabu Mtandao hospitali za KCMC Moshi, Bugando Mwanza, Mount Meru Arusha, Sekou Toure Mwanza, hospitali ya Mkoa Dodoma na Mnazi Mmoja Zanzibar. Kwa sasa, tayari vifaa vimeshapelekwa hospitali za KCMC na Bugando. Mazungumzo yanaendelea kwa ajili ya kuunganisha hospitali ya Ocean Road na kitengo cha MOI katika mfumo huu wa matibabu mtandao.

B.1.11 MPANGO WA ANWANI ZA MAKAZI NA

MISIMBO YA POSTA

28. *Mheshimiwa Spika*, Wizara yangu

imeendelea na utekelezaji wa Mpango wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta katika jiji la Dar es Salaam na Zanzibar. Utekelezaji wa awamu ya kwanza katika jiji la Dar es Salaam uliohusisha kata kumi (10) umekamilika ambapo nyumba zilipewa na kuwekewa namba pamoja na kuweka vibao vya majina ya mitaa. Maeneo yaliyohusika katika awamu hii ni pamoja na Kata za Kivukoni, Kisutu, Mchafukoge, Upanga Mashariki na Upanga Magharibi katika Manispaa ya Ilala; Kata za Ndugumbi, Magomeni na Msasani katika Manispaa ya Kinondoni na Kata za Miburani na Chang'ombe katika Manispaa ya Temeke. Utekelezaji wa awamu ya pili unaendelea na unahusisha kata kumi na mbili (12) katika jiji la Dar es Salaam na unatarajiwa kukamilika ifikapo mwezi Juni, 2015. Maeneo yanayohusika ni Kata za Jangwani, Kariakoo, Gerezani na Mchikichini katika Manispaa ya Ilala; Kata za Kinondoni, Sinza na Mzimuni katika Manispaa ya Kinondoni na Kata za Azimio, Sandali, Temeke, Tandika, Yombo Vituka na Chang'ombe katika Manispaa ya

Temeke. Kwa upande wa Zanzibar utekelezaji unaendelea katika Wadi za Mombasa, Chukwani, Selem, Limbani, Kipangani, Bopwe, Mkanyageni na Chokocho.

- 29. Mheshimiwa Spika,** sambamba na utekelezaji wa Mpango wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta kwa kugawa, kuweka namba za nyumba na majina ya mitaa; masuala kadhaa yametokelezwa ikiwa ni pamoja na maandalizi ya Mfumo wa Hifadhi-data ambao unajulikana kama *National Addressing and Postcode Database System* ambao umekamilishwa. Aidha, wizara zote na baadhi ya taasisi zimepewa Anwani zinazojumuisha Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta na anwani husika zimeanza kutumika; elimu ya kujenga uwezo na uelewa wa Mpango inaendelea kutolewa hususan kwa maafisa wa halmashauri za wilaya na mikoa katika Kanda ya Kati, Nyanda za Juu Kusini, Kanda ya Kaskazini na Kanda ya Ziwa. Ili Mpango uwe endelevu, rasimu za Miongozo ya Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta zimeandaliwa na zipo kwenye hatua

za kuridhiwa.

B.2 UTEKELEZAJI KATIKA ENEO LA SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UBUNIFU

B.2.1 Programu ya Mageuzi ya Sayansi na Teknolojia na Ubunifu Nchini (Science, Technology and Innovation (STI) Reform)

- 30. *Mheshimiwa Spika***, Serikali imepitia upya eneo pana la ubunifu nchini (National Innovation System – NIS) kwa lengo la kuandaa Programu ya Mageuzi ya Sayansi na Teknolojia na Ubunifu nchini (The National Science, Technology and Innovation (STI) Reform Programme). Aidha, Wizara yangu imekwisha endesha Kambikazi ya Maabara kwa kutumia njia ya Matokeo Makubwa Sasa (Big Results Now Lab.), na matokeo ya Lab. ndiyo yamekuwa msingi wa kuandaa programu za utekelezaji zitakazosaidia kuleta matokeo ya muda mrefu na mfupi katika kuongeza kasi ya mchango wa Sayansi, Teknolojia na Ubunifu katika uchumi wa Taifa.

31. *Mheshimiwa Spika*, Mageuzi ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu yameainishwa kupitia andiko ambalo maandalizi yake yamejumuisha wadau wengi na tayari mrejesho na majadiliano yanayolenga kupanua uelewa wakati wa kuingia katika utekelezai wa programu hii yamefanyika kwa vikundi mbalimbali, ikiwemo Kamati ya Bunge ya Miundombinu na bado yataendelea kufanyika ili kujenga uelewa zaidi. Utelezaji wa Programu ya Mageuzi katika Sayansi, Teknolojia na Ubunifu utahitaji kufanyika kwa mabadiliko makubwa nchini katika miongozo ya kuendeleza Sayansi, Teknolojia na Ubunifu ikiwemo kutungwa kwa Sheria ya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu, ili kuongeza hamasa ya ubunifu ndani na nje ya Serikali, pamoja na kuvutia zaidi ushiriki wa sekta binafsi katika kuendeleza Sayansi, Teknolojia na Ubunifu.

B.3 UTEKELEZAJI WA MASUALA YA UJUMLA KATIKA WIZARA

B.3.1 UTUNGAJI NA UTEKELEZAJI WA SERA YA TEHAMA

32. *Mheshimiwa Spika*, itakumbukwa kuwa, Serikali kupitia Wizara yangu ilipanga kutunga Sera ya Taifa ya Masafa na kuanzisha programu ya kukuza upatikanaji na utoaji wa huduma kupitia ugatuzi wa baadhi ya huduma za Taasisi na Kampuni kufanywa na wajasiriamali wa nje au wa kujitegemea kupitia TEHAMA (Business Process Outsourcing-BPO). Ninapenda kuliarifu Bunge lako tukufu kuwa, Wizara yangu imetekeleza ahadi hiyo kwa kujumuisha suala la Masafa na BPO katika Sera ya Taifa ya TEHAMA toleo la mwaka 2015 ambayo iko katika hatua za mwisho za kuridhiwa na Serikali. Kituo cha BPO kimeanzishwa Dar es Salaam na Kampuni binafsi ya *Techno Brain* na kilizinduliwa rasmi mwezi Oktoba, 2014.

B.3.2 UHUISHAJI WA SERA YA TAIFA YA POSTA

33. *Mheshimiwa Spika*, mchakato wa kuhuisha Sera ya Taifa ya Posta pamoja na kuandaa mkakati wake wa utekelezaji umeanza na utakamilika katika mwaka wa fedha

wa 2015/2016. Ninapenda pia kuliarifu Bunge lako tukufu kuwa Wizara yangu imepata ruhusa ya kuanza mchakato wa kutunga Sheria ya Tume ya Taifa ya TEHAMA itakayokuwa na jukumu la kukuza TEHAMA nchini. Muswada wa sheria ya Tume ya TEHAMA unatarajiwa kuwasilishwa Bungeni katika mwaka wa fedha 2015/2016.

B.3.3 MRADI WA JAMII HABARI (TANZICT)

34. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kuratibu utekelezaji wa Mradi wa Jamii Habari na kuendeleza TEHAMA (TANZICT) wenye vipengele vitatu vifuatavyo (i) Kuhuisha Sera ya Taifa ya TEHAMA ya mwaka 2003 (ii) Kuboresha uwezo wa Wizara katika kutumia TEHAMA na kuisimamia Sekta (iii) Programu ya Ubunifu Tanzania. Katika kipengele cha ubunifu, mradi umewezesha upanuzi wa kituo cha ubunifu kinachoitwa Buni (Buni Innovation Space), kituo hiki kilichopo COSTECH kinawakutanisha vijana mbalimbali wabunifu wa kisayansi katika mazingira rafiki ili kujadiliana na kubadilishana uzoefu. Licha ya

kuwapa hifadhi, kituo pia kinaandaa warsha mbalimbali kwa kuwaalika waelimishaji (Trainers) kutoka nje ya nchi ili kuja kutoa mafunzo ya nyanja mbalimbali zinazohusiana na masuala ya ubunifu na ujasiriamali. Mradi pia umetoa tuzo mwezi Oktoba, 2014 na mwezi Mei, 2015 kwa wabunifu wa hapa nchini ambao kazi zao za ubunifu zilikidhi vigezo. Aidha, Buni huwezesha ujasiriamali kwa akina mama kupitia mpango wa *Femtan*.

- 35. *Mheshimiwa Spika***, kwa upande wa kuchochea ubunifu kwa jamii zetu hapa nchini (Grassroot innovation), mradi umewezesha vituo vya kutatua matatizo ya jamii kupitia ubunifu wa TEHAMA vinavyoitwa *Living Lab* Vituo vilivyonufaika ni pamoja na Elimu Living Lab (Sengerema), Iringa RLab SUZA Living Lab (Zanzibar), Mbeya Living Lab na Kigamboni Community Centre (KCC). Aidha, mwezi Machi, 2015 mradi uliwezesha mafunzo ya wafundishaji (training of trainers) hapa nchini ambao watatumika

kutoa elimu kwa wataalam wetu kuhusu suala hili.

B.4 UTEKELEZAJI WA SHUGHULI ZA MAENDELEO KWENYE TAASISI ZA MAWASILIANO

B.4.1 SHIRIKA LA POSTA TANZANIA (TPC))

36. *Mheshimiwa Spika*, katika juhudi za kuimarisha utendaji wa Shirika la Posta, Wizara imeendelea kufuatilia madeni ya Shirika la Posta ikiwa ni pamoja na deni la wastaafu waliotoka Jumuiya ya Afrika Mashariki ambao Shirika la Posta liliwalipa wastaafu hao kwa niaba ya Serikali. Aidha, Wizara yangu imeendelea kufuatilia utatuzi wa changamoto mbalimbali za mtaji kwa ajili ya utekelezaji wa Mpango Mkakati wa Shirika la Posta. Wizara hivi sasa inakamilisha taratibu za uteuzi wa nafasi mbalimbali za uongozi zilizo wazi ili kuimarisha utendaji na kuleta tija kwa taasisi zake

37. *Mheshimiwa Spika*, Shirika linaendelea kufanya matengenezo ya majengo ya Makao Makuu -*Posta*

House, Wete, Mahonda, Moshi na Lindi. Vilevile, Shirika limeboresha na kuimarisha duka la kununua na kuuza fedha za kigeni (Posta Bureau De Change) katika Posta Kuu ya Dar-es-Salaam na kuanzisha duka kama hilo katika ofisi ya Posta Shangani-Zanzibar.

- 38. *Mheshimiwa Spika,*** Shirika limeongeza huduma za kibenki kwa uwakala kupitia Benki ya Posta na CRDB katika ofisi za Posta zilizoko wilayani. Hivi sasa, Ofisi za Posta 56 zinatoa huduma za uwakala wa CRDB, lengo ni kufikia ofisi zenye uwakala 100 ifikapo mwezi Juni, 2016. Aidha, ofisi za Posta 158 zinatoa huduma za uwakala wa Benki ya Posta. Katika dhana hiyo ya uwakala Shirika linatarajia kuanza uwakala na ECO BANK kwa upande wa kuhudumia ATM za Benki hiyo na pia Shirika litaendesha uwakala wa NMB kupitia vifaa vya *MAXCOM*.

B.4.2 KAMPUNI YA SIMU TANZANIA (TTCL)

- 39. *Mheshimiwa Spika,*** mchakato wa kuondoka kwa *Bharti Airtel* katika

TTCL uko katika hatua za mwisho. Makubaliano ya bei yalifikwa katika kikao cha majadiliano kilichofanyika tarehe 20 Novemba, 2014 kati ya Serikali na *Bharti Airtel* ambapo Serikali iliwakilishwa na Timu yake ya Majadiliano (Government Negotiation Team-GNT). Katika majadiliano hayo, *Bharti Airtel* iliafiki kuachia hisa inazomiliki ndani ya TTCL na Serikali kuzinunua hisa hizo kwa Shilingi bilioni 14.9. Baraza la Mawaziri liliidhinisha Serikali kununua hisa hizo na lिलielekeza kwamba malipo hayo yafanywe baada ya taratibu za kisheria kukamilika. Aidha, taratibu za kisheria za kuhamisha umiliki wa hisa asilimia 35 kutoka kwa *Bharti Airtel* kwenda Serikalini pamoja na maandalizi ya malipo kwa *Bharti Airtel* yanaendelea kukamilishwa ili Serikali iweze kuimiliki TTCL kwa asilimia 100.

- 40. *Mheshimiwa Spika***, hali kadhalika Serikali imeshughulikia madeni ya TTCL kama ifuatavyo: (i) Imebadili deni lake kwa TTCL kiasi cha shilingi Bilioni 76.6 kuwa mtaji(ii) Deni la shilingi Bilion 7 ambalo TTCL ilikuwa inazidai taasisi za Serikali kwa

kutumia huduma zake limechukuliwa na Serikali (iii) Deni la shilingi Bilion 25 ambalo TCRA inaidai TTCL limechukuliwa na Serikali (iv) TTCL imeruhusiwa na Serikali kukopa hadi shilingi Bilioni 96.4 kutoka taasisi za fedha kwa kutumia rasilimali zake kama dhamana.

- 41. Mheshimiwa Spika,** katika mwaka wa fedha 2014/2015 Kampuni ya Simu Tanzania imefanikiwa kuunganisha Wateja wakubwa kwenye mkongo wa TTCL kwa ajili ya kutoa huduma mbalimbali za *data* (Optic Fibre Cable). Wateja waliunganishwa ni takribani asilimia 90 ya mabenki na taasisi zote za fedha hapa nchini. Miongoni mwa wateja hao wakubwa ni pamoja na Benki Kuu ya Tanzania na Mifuko ya Hifadhi ya Jamii. Kwa kifupi Mkongo wa TTCL umeunganisha taasisi, makampuni na idara nyingi za serikali hivyo kukidhi mahitaji mbalimbali muhimu ya huduma ya *data* kama vile *e-banking, e-commerce, e-healthy, e-government.*

- 42. Mheshimiwa Spika,** Awamu ya kwanza katika usambazaji wa

mawasiliano vijijini kupitia TTCL chini ya ufadhili kwa ruzuku ya Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) inatekelezwa katika kata 69 zenye jumla ya vijiji 387 kote nchini. Katika awamu ya 2A ya miradi ya UCSAF, TTCL itapeleka mawasiliano katika kata 19 zenye vijiji 76.

B.4.3 MAMLAKA YA MAWASILIANO TANZANIA (TCRA)

43. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania inasimamia Sheria na Kanuni mbalimbali za Mawasiliano ili kuhakikisha kuwa watumiaji wa huduma za Mawasiliano wanapata huduma bora. Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki na Posta (EPOCA), ilitungwa mwaka 2010 ili kuboresha matumizi ya simu, kuzuia matumizi mabaya ya simu za viganjani na mitandao, kudhibiti uchafuzi wa mazingira, kudhibiti ongezeko la gharama za huduma za simu pamoja na kutambua mifumo mipya ya teknolojia ya utangazaji.

44. *Mheshimiwa Spika*, Mfumo wa

leseni wa Muingiliano wa Teknolojia (Converged Licensing Framework) ulioanzishwa mwaka 2005 umekuwa chachu ya maendeleo katika sekta ya mawasiliano. Kwa mfano leseni ya miundombinu, siyo tu tumeona maendeleo katika mitandao ya simu za mkononi, lakini vilevile tumeona mitandao ya mkongo wa baharini (Submarine cables) ikifika kwenye pwani yetu ya Tanzania, kwa mfano *Seacom*—ambao ulizinduliwa mwaka 2009, na *EASSY cable* ambao ulizinduliwa mwaka 2010. Tumeona maendeleo mengi kwenye Leseni ya Matumizi (Application Service License) katika matumizi ya intanet na kutuma pesa kwa simu. Hivi sasa ni rahisi kutumia simu ya mkononi kulipia ankara za maji, umeme, DSTV n.k.

- 45. *Mheshimiwa Spika,*** ukuaji wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano, umeendelea kuwa kiungo kikuu kwa ukuaji wa uchumi na maendeleo ya kijamii na hii imetokana na kuongezeka kwa mifumo ya mawasiliano ya intaneti, ongezeko hili limechangiwa na uwepo wa mtandao mpana wa kitaifa wa nyaya

za mawasiliano (National Fibre Backbone), Mtandao wa nyaya za chini ya bahari (submarine cable) na mfumo bora wa utoaji na uthibiti wa Leseni za mawasiliano.

46. *Mheshimiwa Spika*, hata hivyo, ukuaji huu wa Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) ambao umekuja na fursa nyingi unakabiliwa na changamoto mbalimbali ambazo kwa namna moja au nyingine zinaathiri uchumi wa nchi hivyo kukwamisha huduma stahiki kupatikana kwa wananchi. Changamoto hizi zinajumuisha usalama katika mitandao (cyber security) uhalifu wa kimataifa wenye kuvuka mipaka (international and cross-border crime) ugaidi kwenye mifumo ya mitandao (cyber terrorism) uharibifu wa mila na desturi mfano picha za utupu za watoto na udhalilishaji wa namna mbalimbali. Katika kutambua na kushughulikia masuala ya usalama wa mifumo ya mawasiliano, mifumo ya kompyuta na upatikanaji wake, Sheria ya Mawasiliano ya kielektroniki na Posta (EPOCA Act) ya mwaka 2010 kifungu cha 124 imeelekeza uanzishwaji wa

National Computer Emergency Response Team yaani TZ-CERT-ndani ya muundo wa Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania. Timu hii ya wataalam ina jukumu la kuratibu masuala yote ya usalama mitandaoni katika ngazi ya kitaifa na kushirikiana na wadau wa kikanda na kimataifa katika masuala ya usalama mitandaoni.

- 47. Mheshimiwa Spika,** kwa mwaka 2014/2015 *TZ-CERT* imekuwa ikikusanya na kuchambua taarifa mbalimbali za kiusalama katika mtandao wa intaneti hapa nchini, taarifa hizi zinajumuisha matishio katika mitandao (cyber threats) kama vile usambazaji wa *Malicious Software –Malware, Web defacement, Phishing, Spam, Hacking* n.k. Kituo hiki kinayo mitambo ya kisasa, yenye uwezo wa kubaini mashambulizi ya kimtandao yanayofanywa kote duniani, yakiwepo yale yanayoelekezwa Tanzania na hivyo kuchukua hatua madhubuti kukabiliana nayo. Uwepo wa mtambo wa kisasa wa *CERT (TZ-CERT)* ambao ulizinduliwa rasmi tarehe 14 Mei, 2015 kutasaidia kuwa na uhakika wa

usalama wa mitandao na taarifa nchini na pia kujenga utamaduni wa jamii kufahamu na kufanyia kazi usalama wa mitandao na taarifa mitandaoni. Hatua hii ni muhimu vilevile katika kukuza sekta ya mawasiliano kwani, inawahakikishia watumiaji wa ndani na wa nje usalama wa taarifa zao mtandaoni na hivyo kuchochea kasi ya utumiaji wa miundombinu ya TEHAMA ambayo Taifa imewekeza kwa gharama kubwa.

B.4.4 MFUKO WA MAWASILIANO KWA WOTE (UCSAF)

- 48. *Mheshimiwa Spika***, kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Mfuko umeendelea kusimamia utekelezaji wa mpango wa kufikisha mawasiliano kwenye kata 215 zilizopata wazabuni katika awamu ya kwanza iliyokuwa na kata 52, awamu ya kwanza A kata 77–na awamu ya kwanza B kata 86. Jumla ya kata 55 kati ya kata 215 zimeshapata huduma ya mawasiliano. Aidha, watoa huduma wanahimizwa kutekeleza miradi iliyobaki ya mawasiliano kama ilivyo katika mikataba yao.

49. Mheshimiwa Spika, Mfuko una jukumu la kuleta maendeleo ya kiuchumi na kijamii katika jamii za vijijini kupitia teknolojia ya TEHAMA. Kwa kulitambua hilo, Mfuko kwa kushirikiana na wadau mbalimbali katika elimu wameanzisha mpango ambao utawawezesha walimu wanaosomea stashahada ya ualimu kukopeshwa kompyuta mpakato kwa punguzo maalum ili waweze kujifunza kuhusu masuala mbalimbali ya TEHAMA na kuwa chachu kwa wanafunzi mara wamalizapo mafunzo yao. Washiriki katika mpango huu ni Chuo Kikuu cha Dodoma, Kampuni ya Intel (Africa Mashariki), *Microsoft* na Bodi ya Mikopo inayosimamia zoezi zima la kuhakikisha kuwa kompyuta hizo zinawafikia walengwa. Kwa kuanzia Mfuko utatoa ruzuku kwa ajili ya kompyuta 650.

50. Mheshimiwa Spika, Wizara kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote imeingia makubaliano na Kampuni ya setilaiti ya Avanti kuunganisha mtandao wa intaneti katika shule za umma 250 pamoja na kutoa vifaa vya

TEHAMA vikiwemo projekta na kompyuta. Makubaliano ya utekelezaji wa mradi huu yalitiwa saina tarehe 21 Aprili, 2015 katika ofisi za Mfuko. Sambamba na mtandao wa intaneti na vifaa vya TEHAMA, vituo 25 vya kufundishia TEHAMA vitaanzishwa kwa ajili ya kuwapatia walimu elimu ya jinsi ya kutumia TEHAMA katika kufundisha.

B.5 UTEKELEAJI WA SHUGHULI ZA MAENDELEO KWENYE TAASISI ZA SAYANSI NA TEKNOLOJIA

B.5.1 TAASISI YA TEKNOLOJIA DAR ES SALAAM (DIT)

51. *Mheshimiwa Spika*, Taasisi ya Teknolojia ya Dar es Salaam (DIT) kwa kushirikiana na Tume ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH) na Kampuni ya FESTO imeanzisha maabara tatu (3): *Pneumatics, Electrical Automation* na *Hydraulics* kwa ajili ya mafunzo ya teknolojia mpya za viwandani ambapo wanafunzi wa DIT na wafanyakazi wa viwandani wataweza kujifunza ujuzi mpya katika taaluma ya mbalimbali

kwa kutumia maabara hizo na vifaa vya kisasa. Ujuzi huu mpya utawezesha viwanda vyetu kubadlisha teknolojia za kizamani na kutumia teknolojia hizi mpya zinazotumia TEHAMA na kuleta maendeleo endelevu viwandani, ikiwa ni pamoja na wanafunzi wanaohitimu DIT kukabili ushindani katika soko la ajira pindi watakapohitimu.

52. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa masomo 2014/2015 Taasisi ya Teknolojia ya Dar es Salaam (DIT) imeendelea na mchakato wa kupata Ithibati ya NACTE ili kuanza ufundishaji katika kozi mpya za elimu ya juu za Shahada ya Uzamili katika Uhandisi wa Nishati Endelevu (Master of Engineering in Sustainable Energy); Sayansi na Uhandisi wa Ukokotoaji (Master of Engineering in Computational Science and Engineering); Stashahada za Uhandisi majengo na mabarabara (Diploma in Civil and Highway Engineering); Baiyoteknolojia (Diploma In Biotechnology); Teknolojia ya Viatu (Diploma in Footwear Technology) (Kampasi ya Mwanza); na Teknolojia ya Sayansi za Maabara

(Diploma in Science and Laboratory Technology) (Kampasi ya Mwanza).

53. Mheshimiwa Spika, Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam imeendelea kufanya upanuzi wa udahili na uanzishaji wa programu mpya za stashahada kwa ajili ya kukidhi mahitaji ya maendeleo ya kijamii na kiuchumi. Katika mwaka wa masomo 2014/2015, Taasisi ilidahili wanafunzi 1,104 (wanaume 986; wanawake 108), kati yao wanafunzi wa stashahada ni 557 (wanaume 497; wanaume 60); wa shahada ya uhandisi ni 530 (wanaume 474; wanawake 56) na Shahada ya Uzamili katika Uhandisi (MEng. Maintenance Management) 17 (wanaume 15; wanawake 2) kufanya jumla ya wanafunzi kuwa 3,387.

54. Mheshimiwa Spika, katika kampasi ya Mwanza iliyokuwa ikijulikana kama *Tanzania Institute of Leather Technology (TILT)*, DIT imefanikiwa kupata usajili wa muda kuendesha mafunzo kwa kuanzia na Astashahada ya Teknolojia ya Viatu (Basic Technician Certificate in Footwear Technology NTA Level 4).

Baada ya mitaala kukamilika mafunzo ya Stashahada ya Teknolojia ya Viatu (Diploma in Footwear Technology) yataanza kutolewa. Maandalizi ya kupata Mtaala huo yanaendelea. Aidha, maandalizi ya kuanzisha kozi ya Stashahada ya Teknolojia ya Sayansi za Maabara (Diploma in Science and Laboratory Technology) yanaendelea.

B.5.2 CHUO KIKUU CHA SAYANSI NA TEKNOLOJIA MBEYA (MUST)

- 55. *Mheshimiwa Spika*,** kupandishwa hadhi kwa iliyokuwa Taasisi ya Sayansi na Teknolojia Mbeya kuwa Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST) ni moja ya mafanikio ya kujivunia. Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya kimeweza kudahili jumla ya wanafunzi 3,342 miongoni mwao, wanafunzi waliojiunga katika ngazi ya Stashahada ya Kawaida (Ordinary Diploma) ni 1,870 na jumla ya wanafunzi 1,472 walijiunga katika ngazi ya Shahada ya Kwanza. Ongezeko hili ni sawa na asilima 93 ya lengo.

56. Mheshimiwa Spika, Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya, kupitia Mkandarasi wa barabara iliyo chini ya mradi wa *Millenium Challenge Account* kimekabidhiwa eneo jipya la kufundishia katika kijiji cha Kianda Mkoa wa Rukwa ambalo wamekuwa wakilitumia kama kambi wakati wa ujenzi wa barabara ya Tunduma Sumbawanga. Eneo hilo litatumika kuanzisha Kampasi mpya na hivyo kutoa nafasi ya Chuo cha MUST kupanua wigo kwa kudahili wanafunzi 200 kwa ajili ya kuanza masomo katika ngazi ya stashahada ya kawaida katika mwaka wa masomo 2015/2016.

57. Mheshimiwa Spika, Chuo kimekamilisha ulipaji wa fidia kwa wananchi wanaoishi maeneo ya Chuo na hivyo kufanikiwa kupata eneo lenye mita za mraba 1,661,356. Vilevile, Chuo kimefanikiwa kuanzisha kozi mpya za Mekatroniki, Sayansi na Teknolojia ya Vyakula, Uhandisi Mawasiliano na Uhandisi Madini.

B.5.3 TAASISI YA SAYANSI NA TEKNOLOJIA YA NELSON MANDELA, ARUSHA

58. *Mheshimiwa Spika*, Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela, Arusha imeendelea na jukumu lake la kuzalisha wataalam wenye ujuzi wa kiwango cha juu katika fani mbalimbali za sayansi, teknolojia na uhandisi ili kuziba pengo la uhaba wa wanataaluma katika vyuo vikuu, taasisi za utafiti na ubunifu, viwanda na makampuni binafsi nchini Tanzania na katika kanda ya Afrika. Katika mwaka wa fedha 2014/2015 jumla ya wanafunzi 13 walitunukiwa Shahada za Uzamivu. Kati yao, 9 walikuwa wanaume na 4 ni wanawake. Vile vile, wanafunzi 91 walitunukiwa Shahada ya Uzamili, kati yao 66 ni wanaume na 25 ni wanawake. Idadi hii ni ongezeko la asilimia 38 ikilinganishwa na mwaka 2013/2014.

59. *Mheshimiwa Spika*, vilevile, katika kipindi cha mwaka 2014/2015, Taasisi imeendelea kufanya tafiti na kutekeleza miradi ya utafiti

inayofadhiliwa na wadau mbalimbali kama vile *Bill and Melinda Gates Foundation, University of Glasgow, McKnight Foundation* na *International Institute for Tropical Agriculture*. Miradi hii yenye thamani ya **Tshs 12,989,083,490** inategemewa kufadhili shughuli za tafiti katika sehemu mbalimbali za Tanzania, ikiwepo ufadhili wa wanafunzi wa uzamili na uzamivu katika Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela.

- 60. Mheshimiwa Spika,** aidha, katika mwaka wa fedha 2014/2015, Taasisi ilikuwa imepanga kuanzisha programu mpya tatu (3) za masomo ili kukidhi mahitaji katika nyanja mbalimbali za Sayansi na Teknolojia. Programu hizo, ambazo ziko katika fani zifuatazo:- *Environmental Management Information Systems* (Uzamili), *Research in Public Health* (Uzamili) na *Innovation Management and Entrepreneurship* (Uzamili na Uzamivu) bado zipo katika hatua mbali mbali za maamuzi na zinategemea kuanza mwaka 2015/2016.

B.5.4 TUME YA NGUVU ZA ATOMIKI TANZANIA (TAEC)

61. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC) imeendelea kusimamia matumizi salama ya mionzi katika hospitali na vituo vya afya, viwandani, kwenye migodi na kufanya tafiti mbalimbali. Juhudi hizi zimeleta matokeo mazuri ikiwemo (i) kuboresha huduma za tiba ya saratani, (ii) uboreshaji wa mazao ya kilimo na mifugo, na (iii) kuhakiki usalama wa vyakula na kwenye pembejeo za kilimo zisiwe na mionzi yenye madhara.

62. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Tume ilifanya utafiti wa mazingira katika Wilaya ya Bahi na Manyoni kutokana na malalamiko ya wananchi kuwa mazingira yalichafuliwa na makampuni yaliyokuwa yanafanya utafiti wa madini ya urani. Sehemu zilizofanyiwa uchunguzi katika Wilaya ya Manyoni ni: Mwanzi, Mitoo, Mbwekoo, Manyoni mjini, Mkiwa, Choda, Kinangali, Chibumangwa,

Mafurungu, Kamenyanga na Sanjaranda. Katika Wilaya ya Bahi sehemu ambazo zilifanyiwa uchunguzi ni: Ilindi, Kigwe, Bahi Makulu, Bahi sokoni, Bahi mjini, Mpamatwa, Chimendeli, Chiguruka na Chali Igongo. Sampuli za vyakula, maji, chumvi na udongo vilipimwa na matokeo ya utafiti huu haukuonyesha viwango hatari kwa afya za binadamu na mazingira. Pia, Tume imeendelea Kutoa elimu kwa wananchi waishio maeneo yenye madini ya Urani kwa kupitia makongamano manane (8) ili kuongeza uelewa na kuweka tahadhari pale inapostahili.

63. Mheshimiwa Spika, Wizara yangu kupitia Tume hii imekagua vituo vyenye vyanzo vya mionzi vipatavyo 118 na migodi 5 na kubaini hali ya usalama wa wafanyakazi na mazingira unakidhi matakwa ya mapendekezo ya viwango vya kimataifa na vya ndani na kama inavyotakiwa kisheria. Hadi sasa Tume imesajili vituo mia sita na saba (607) vyenye vyanzo vya mionzi vikiwa na jumla ya vyanzo vya mionzi

mia tisa na tisini na saba (997).

64. Mheshimiwa Spika, Aidha, Tume imeendelea kutafuta na kukusanya mabaki ya vyanzo vya mionzi na kuyahifadhi katika maabara maalum (Central Radioactive Waste Management Facility- CRWMF) iliyoko Arusha). Mawasiliano yamekuwa yakifanyika na Vituo vyenye vyanzo vya mionzi vilivyokwishatumika kwa ajili ya kuchukuliwa na kuhifadhiwa katika kituo cha kuhifadhia hayo mabaki. Pia, Tume imekamilisha utaratibu wa kuchukua Mabaki ya vyanzo vya mionzi kutoka *Geita Gold Mine* na *Sokoine University of Agriculture* ambavyo vitachukuliwa na kuhifadhiwa ndani ya mwaka huu wa fedha.

65. Mheshimiwa Spika, Wizara kupitia Tume imeratibu miradi ya Kikanda (AFRA) hamsini na sita (56) inayogharamiwa na Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki Duniani (International Atomic Energy Agency-IAEA). Vilevile, Tume imepima sampuli za Vyakula na mbolea zipatazo 4,933. Mheshimiwa Spika,

naomba niliarifu Bunge lako tukufu kuwa vipimo vilibaini sampuli za vyakula na mbolea zinazoingia nchini hazikuwa na mionzi hatarishi kwa matumizi ya binadamu. Aidha, kaguzi zimefanywa katika vituo 150 vinavyotoa mionzi isiyoayonisha (non ionizing radiation) kwenye minara ya simu na redio ili kubaini usalama wa wakazi wa maeneo husika katika mikoa ya Lindi, Mtwara na baadhi ya maeneo ya Mkoa wa Pwani.

B.5.5 TUME YA TAIFA YA SAYANSI NA TEKNOLOJIA (COSTECH)

- 66. *Mheshimiwa Spika***, Wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imeendelea na juhudi za kuimarisha matumizi ya matokeo ya tafiti mbalimbali katika kufanya maamuzi. Katika mwaka 2014/2015 Tume imeandaa andiko litakalotumika katika kujenga uwezo katika Baraza la Wawakilishi Zanzibar na idara za Utafiti katika kila wizara kwa lengo la kuwawezesha watendaji Serikali ya Mapinduzi ya Zanzibar kutumia matokeo ya utafiti katika kupanga

sera na mipango ya maendeleo ya nchi. Andiko hilo litakalohusisha sekta za Elimu, Afya na Maji; litatoa mwongozo utakaowasaidia kuandaa vipaumbele vya sekta husika na kuunda mfumo mahsusi wa kusimamia na kuratibu utekelezaji wa shughuli hizo. Aidha, Andiko hilo limewasilishwa kwa Mfuko wa Ubunifu na Maendeleo ya Binadamu (Human Development Innovation Fund – HDIF) kwa mapitio zaidi.

- 67. *Mheshimiwa Spika***, vilevile, Tume ilieendelea kuratibu tafiti mbalimbali zinazoendelea na zile zilizokamilika katika taasisi 76 zinazofanya utafiti hapa nchini katika sekta ya Kilimo, Mifugo na Uvuvi, Maliasili, Afya, Uchumi, Elimu ya Juu, Sayansi ya Jamii, na Nishati na Viwanda. Baadhi ya matokeo ya tafiti hizo yameweza kutumiwa na Serikali katika kupanga sera na mipango ya maendeleo ya nchi. Aidha, Serikali kwa ushirikiana na Tume imefanya marekebisho ya Kanuni za Mazingira (Biosafety regulations) zinazosimamia matumizi salama ya bayoteknolojia ya uhandisi jeni. Marekebisho haya yataruhusu utafiti wa mazao

yaliyofanyiwa mabadiliko ya jeni kwa njia ya bayoteknolojia, uliokuwa umesimama kwa mda mrefu uweze kuendelezwa nchini. Vilevile, Tume, kwa kushirikiana na wadau mbalimbali wa nishati jadidifu kama vile Chama cha Wadau wa Nishati Jadidifu (TAREA), Wakala wa Nishati Vijijini (REA), Wizara ya Nishati na Madini (MEM), TAMISEMI, Wabunge Marafiki wa Mazingira (TAPAFE) na wengineo, imekuwa ikihamasisha matumizi na uhawilishaji wa teknolojia jadidifu nchini ambapo ilifanikiwa kuishauri serikali kutokuongeza ushuru katika vifaa vya teknolojia jadidifu vinavyoingizwa hapa nchini, na imefanikiwa kuishauri serikali kutokuongeza ushuru katika vifaa vya teknolojia jadidifu vinavyoingizwa hapa nchini.

- 68. *Mheshimiwa Spika***, Wizara kupitia Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia imeendelea na juhudi za kuimarisha matumizi ya matokeo ya tafiti mbalimbali katika kufanya maamuzi. Katika mwaka 2014/2015 Tume ilieendelea kuratibu tafiti mbalimbali zinazoendelea na zile zilizokamilika katika taasisi 76

zinazofanya utafiti hapa nchini katika sekta ya Kilimo, Mifugo na Uvuvi, Maliasili, Afya, Uchumi, Elimu ya Juu, Sayansi ya Jamii, na Nishati na Viwanda. Baadhi ya matokeo ya tafiti hizo yameweza kutumiwa na Serikali katika kupanga sera na mipango ya maendeleo ya nchi. Aidha, Serikali kwa ushirikiana na Tume imefanya marekebisho ya Kanuni za Mazingira (Biosafety regulations) zinazosimamia matumizi salama ya bayoteknolojia ya uhandisi jeni. Marekebisho haya yataruhusu utafiti wa mazao yaliyofanyiwa mabadiliko ya jeni kwa njia ya bayoteknolojia, uliokuwa umesimama kwa mda mrefu uweze kuendelezwa nchini. Vilevile, Tume, kwa kushirikiana na wadau mbalimbali wa nishati jadidifu kama vile Chama cha Wadau wa Nishati Jadidifu (TAREA), Wakala wa Nishati Vijijini (REA), Wizara ya Nishati na Madini (MEM), TAMISEMI, Wabunge Marafiki wa Mazingira (TAPAFE) na wengineo, imekuwa ikihamasisha matumizi na uhawilishaji wa teknolojia jadidifu nchini.

69. Mheshimiwa Spika, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia pia

inahakikisha shughuli za utafiti zinazofanyika hapa nchini zinapata utambuzi wa kitaifa na kimataifa. Taasisi ya Taifa ya Utafiti wa Binadamu (NIMR) na Taasisi ya Afya ya Ifakara (IHI) zimekuwa mstari wa mbele katika kupambana na ugonjwa wa malaria ambapo mwanzoni mwa mwaka huu, Taasisi ya Afya ya Ifakara ilifanikiwa kufanya majaribio ya chanjo ya malaria ijulikanayo kama *RTS, SI* iliyotengenezwa na kampuni ya GSK ya Uingereza. Chanjo hii imeshirikisha nchi kadhaa za Kiafrika, ikiwemo Tanzania, Kenya, Burkina Faso, Gabon, Mlawi, Msumbiji, na Ghana na imetoa majibu mazuri yanayoonyesha kuzuia malaria kwa watoto wachanga kwa zaidi ya miaka mitatu baada ya chanjo ya kwanza. Chanjo hii imetambuliwa na Wakala wa Malaria wa Ulaya (European Malaria Agency) na ipo mbioni kupata kibali cha Shirika la Afya Ulimwenguni (WHO), kabla ya kuanza kutumika.

- 70. *Mheshimiwa Spika*,** Wizara kupitia Tume imeishauri serikali kutoa mwongozo wa matumizi ya teknolojia ya kisasa ijulikanayo kama

Unmanned Aerial Vehicle (UAV), ambayo inatumia helkopta zinazoendeshwa bila kuwa na rubani ‘*drones*’. Mwanzoni, teknolojia hiyo ilikuwa ikitumika katika shughuli za kivita lakini kwa sasa matumizi yake yamepanuliwa na kuhusisha matumizi ya kiraia kama vile kilimo, ulinzi na usalama wa raia na mali zao; kudhibiti mazingira, kudhibiti wizi wa wanyama mbugani, kuandaa mipango miji, upimaji wa ardhi, na katika matukio mengine kama vile mafuriko.

71. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Tume imeendelea na kazi ya kuratibu shughuli za utafiti nchini, ikiwa ni pamoja na zile zinazofadhiliwa na mfuko wa Taifa wa Uendelezaji wa Sayansi na Teknolojia (MTUSATE) na Tanzania Sweden and Netherlands (TASENE), ambapo jumla ya miradi 75 ya utafiti iliratibiwa ikiwemo miradi 56 inayofadhiliwa na Mfuko wa Taifa wa Uendelezaji wa Sayansi na Teknolojia (MTUSATE). Baadhi ya matokeo ya tafiti hizo yameanza kusambazwa kwa wananchi hususan wakulima na wafugaji. Aidha, katika

kuhakikisha ushirikiano wa kimataifa baina ya watafiti wa hapa nchini na nchi za nje unaimarishwa, Tume imeendelea kutumia fedha za Mfuko wa MTUSATE, kama kichocheo cha kuwavutia wafadhili wengine. Kwa sasa Tume imeendesha miradi ya utafiti ya ushirikiano kumi na mitano (15) baina ya Tanzania na Jamhuri ya Afrika ya Kusini katika nyanja za sayansi, teknolojia na ubunifu; na miradi 4 inayofadhiliwa na mfuko wa pamoja kati ya Tanzania, Swideni na Uholanzi (TASENE).

72. Mheshimiwa Spika, Wizara kupitia Tume imeendelea na jitihada za uendelezaji na uhawilishaji wa teknolojia mbalimbali nchini; ikiwa ni pamoja na kuaanzisha maabara ndogo ijulikanayo kama *fabrication laboratory* ama *fablab*. Maabara hii yenye mtambo mdogo unaotumia teknolojia ya *3D printing*, ina uwezo wa kuchapisha vitu mbalimbali kwa njia ya digitali. Lengo la tume ni kuwajengea uwezo vijana wanaotumia ukumbi wa ubunifu uliopo COSTECH yaani, BUNI waweze kutengeneza na kutumia

mashine zinazotumia teknolojia hii ambayo itakuwa muhimu kwa maendeleo ya viwanda hapa nchini. Tayari mashine tatu ambazo ni *3D printer* za kwanza katika Afrika Mashariki zimetengenezwa kutokana na mabaki ya vifaa vingine vya kieletroniki kama *printers* (e-waste). Maabara hii itaanza kutoa fursa kwa wananchi kuweza kujifunza namna ya kuchapisha vitu mbalimbali na kutengeneza *printer* hizo. Tayari mtaalam kutoka kampuni ya *Tech4trade* ya nchini Marekani aliwasili nchini kwa ajili ya kutoa mafunzo juu ya utengenezaji wa *3D-printer* ambapo vijana 20 walifundishwa.

73. Mheshimiwa Spika, Serikali imeendelea kugharamia tafiti za kisayansi ikiwa ni pamoja na uendelezaji wa rasilimali watu, kuboresha mazingira ya miundombinu ya utafiti (maabara na mifumo ya umwagiliaji) nyumba za kuishi watafiti, vitendea kazi, na kufadhili miradi mipya ya utafiti na ile inayoendelea kulingana na vipaumbele vya taifa. Matokeo kadhaa yameweza kupatikana

kutokana na uratibu na uhamasishaji wa miradi ya utafiti. Matokeo hayo ni pamoja na: Utengenezwaji wa chanjo ya kuku inayostahimili joto ya kukinga magonjwa matatu (mdondo, ndui na mafua) ndani ya chanjo moja; Chanjo ya ugonjwa wa mdondo wa kuku wa asili; Utambuzi viuatilifu (pesticides) vya asili 12 ikiwemo *Jatropha*, *Lantana* na pilipili vinavyotumika kupunguza panya shambani; kugunduliwa kwa teknolojia ya kupunguza mbegu ya mpunga kutoka kilo 30 hadi 3 kwa hekta, upunguzaji wa matumizi ya maji kwa aslimia 50 inayopelekea ongezeko la mavuno ya mpunga kutoka tani 2 hadi 7.5 kwa hekta; kuboresha teknolojia ya kutengeneza juisi ya ndizi ili kuzingatia usafi na ubora wa hali ya juu kwa kutumia mashine ya kisasa badala ya usindikaji wa asili wa kutumia majani na kusindika kwa miguu.

- 74. Mheshimiwa Spika,** katika mwaka 2014/2015, Tume imekamilisha uandishi wa kitabu cha historia ya Mwalimu Nyerere kitakachojulikana kama Wasifu wa Mwalimu Nyerere.

Kitabu hiki kilichotokana na utafiti wa kina uliofadhiliwa na Tume, kimekusanya fikra, kumbukumbu na taarifa za Mwalimu kutoka ndani na nje ya nchi ili ziweze kuhifadhiwa kwa ajili ya kufanyiwa upembuzi na watafiti, wanataaluma na wananchi wa kawaida. Matokeo makubwa ya mradi huu ni kuanzishwa kwa Kavazi la Mwalimu Nyerere (Nyerere Resource Centre) ambalo litatunza kumbukumbu mbalimbali za Mwalimu Nyerere na viongozi wengine wa kitaifa na pia kutoa fursa kwa viongozi wa serikali na wananchi kukutana na kujadili mambo mbalimbali yanayohusu mustakabali wa Taifa.

75. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa Fedha 2014/2015 Tume kwa kushirikiana na kitengo cha “InfoDev” cha Benki ya Dunia, ilifanya upembuzi yakinifu kwa lengo la kuanzisha atamizi mpya ya usalifu wa mazao ya kilimo (Agribusiness incubation center). Shirika na Maendeleo la Denmark (DANIDA), lilijitolea kutoa fedha zitakazojenga kituo hicho ambacho kitaweza kuhudumia mikoa ya Pwani,

Morogoro na Dar es Salaam. Taasisi ya *Program for Africa's Seed Systems* (PASS), yenye makao makuu mkoani Morogoro ilikubali kuwa msimamizi mkuu wa kituo hicho ambacho kitaanza na shughuli ya kuongeza thamani ya mazao ya kilimo ikiwemo mafuta ya Alizeti.

76. *Mheshimiwa Spika*, kwa upande wa Zanzibar, Tume kwa kushirikiana na Wizara ya Uwezeshaji, Ustawi wa Jamii, Vijana, Wanawake na Watoto, Zanzibar ilitoa kiasi cha shilingi milioni 206 kwa ajili ya kuanzisha atamizi ya TEHAMA (ICT incubator) iliyopo katika Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Karume, na atamizi ya usalifu wa mazao ya kilimo (Agribusiness incubator), iliyopo katika Kituo cha Utafiti wa Kilimo cha Kizimbani. Atamizi ya usalifu wa mazao ya kilimo inalenga kuongeza mnyororo wa thamani katika kubiasharisha mazao mbalimbali ya kilimo na mifugo.

77. *Mheshimiwa Spika*, Wizara kupitia Tume imeendelea na uboreshaji kongano 45 zilizokuwepo ili ziweze kutengeneza bidha zenye ubunifu na

ubora zaidi zitakazokidhi ushindani katika soko la kimataifa. Mwezi Agosti 2014, Tume iliandaa kongamano la 6 la *Pan African Competitive Forum* (PACF) lililofanyika katika hoteli ya Stella Maris, Bagamoyo. Vilevile, Tume imekuwa ikiwezesha mashirikiano kati ya Kongano wanataaluma ili kuongeza thamani ya bidhaa za wajasiriamali. Mifano mizuri ni pamoja na mashirikiano kati ya Kongano la Wachonga vinyago la Mwenge na Idara ya Sanaa, Kitengo cha Ujasiriamali, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam. Kitengo cha Ujasiriamali kitasaidia kongano hilo kujenga dhana ya ushindani na kusanifu bidhaa zenye mvuto na ubora ili ziweze kupenyeza kwenye soko la kimataifa. Taasisi ya Teknolojia ya Karume, Zanzibar inashirikiana na kongano la mwani kutengeneza *solar panel* ambayo itatumika kukausha mwani wenye ubora zaidi. Vilevile kongano la ukulima wa mpunga ya Magugu imeunganisha na Kituo cha Utafiti cha Dakawa ili kongano hilo liweze kuzalisha kwa wingi mpunga unaotumia maji kidogo.

78. Mheshimiwa Spika, Tume imeanzisha kongano nne (4) ambazo ni kongano la nyanya (Iringa), kongano la asali (Pemba), kongano la sabuni (Mwanza), na kongano la sabuni (Kigoma). Aidha, Ofisi ya COSTECH Zanzibar, kwa kushirikiana na Ofisi ya *Volunteer Service Organization* (VSO) na Wizara ya Uwezesaji, Jamii, Wanawake na Watoto imekabidhi mitumbwi midogo (vihori) mia moja (100). Mitumbwi hiyo inalenga kuwasaidia wakulima wa zao la mwani kuongeza uzalishaji wa zao hilo kwa kulima, kuvuna na kubeba zao hilo katika maji ya kina kirefu.

79. Mheshimiwa Spika, Tume kwa kushirikiana na wataalam wa wanaosimamia mradi wa TEHAMA, yaani TANZICT unaofadhiliwa na Serikali ya Ufini, imeendelea kuhamasisha uendelezaji teknolojia mbalimbali katika vyuo vikuu na taasisi za Elimu ya Juu na utafiti zilizopo chini ya Wizara. Kwa mwaka wa fedha 2014/2015, Semina za uhamasishaji ziliendeshwa katika Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT); Chuo Kikuu cha Sayasi na

Teknolojia Mbeya (MUST); na Taasisi ya Sayansi na Teknolojia ya Nelson Mandela (NM-AIST) iliyoko Arusha.

- 80. *Mheshimiwa Spika***, kwa upande wa Zanzibar, Tume inashirikiana kwa karibu na vyuo na taasisi za utafiti kama vile Chuo Kikuu cha Taifa (SUZA) na Taasisi ya Teknolojia ya Karume (KIST). Vipaumbele zaidi vimeelekezwa katika fani ya ujasiriamali na TEHAMA na kilimo. Kwa sasa Tume inajenga uwezo wa watafiti 22 wa Zanzibar ili waweze kufanya kazi kwa ufanisi mkubwa. Pia, Tume kwa kushirikiana na Shirika la Kimataifa la Haki Miliki Ubunifu Duniani (WIPO), wameanzisha Vituo vya Kuendeleza Teknolojia na Ubunifu (TISCs) katika vyuo vikuu na taasisi za utafiti. Vituo hivi vitatoa taarifa za kiteknolojia zitokanazo na hataza (patents) na zile zisizotokana na hataza. Pia zitasaidia katika kuhawilisha teknolojia na matokeo ya tafiti katika taasisi hizo. Katika kipindi hiki ilifanyika semina ya mafunzo kuhusiana na TISCs. Taasisi mbali mbali ziko katika mchakato wa kupata nywila (*password*) za kuweza kupata taarifa

za kiteknolojia kutoka kwenye program za WIPO.

- 81. Mheshimiwa Spika,** vilevile, Tume kwa kushirikiana na Taasisi za utafiti imekuwa ikiandaa makala (documentaries) ikiwemo inayohusu Uchakataji wa Ngozi na faida ya kiwanda cha ngozi katika kuongeza ajira kwa vijana. Makala hii inatokana na mradi wa utafiti uliofadhiliwa na Tume na kutekelezwa katika Chuo cha Kilimo cha Sokoine na kusimamiwa na Prof. Mbassa. Makala ya pili inahusu *Ushirikishaji wa Kilimo na Uvuvi katika kuongeza uzalishaji*. Makala hii inatokana na mradi wa utafiti unaoendelea Taasisi ya Utafiti wa Uvuvi (TAFIRI) na pia ni mojawapo ya miradi inayodhaminiwa na Tume. Makala nyingine ni kuhusu *Uboreshaji wa kipato cha mkulima wa machungwa kupitia ushindani wa Soko*, unaotekelezwa katika Chuo cha Kilimo cha Sokoine na kusimamiwa na Prof. Msogoya. Makala ya nne inahusu, *Tathmini na Usimamizi ya miradi inayofadhiliwa na COSTECH kwa upande wa Zanzibar*. Uchakataji wa Ngozi na faida ya kiwanda cha

ngozi katika kuongeza ajira kwa vijana.

82. Mheshimiwa Spika, zoezi la kutengeneza studio zitakazotumika kurekodi vipindi vya Sayansi, Teknolojia na Ubunifu linaendelea. Lengo ni kuwa na kituo maalum cha kurushia vipindi vya Sayansi na Teknolojia katika luninga. Vilevile, Tume imeendelea kushiriki katika makongamano na maonyesho mbalimbali yanayohusiana na sayansi, teknolojia na ubunifu yakiwemo maonyesho ya Sabasaba (Julai 2014), Nane nane (Agosti 2014), Maonyesho ya *Young Scientists Tanzania* (Agosti 2014). Kongamano la Nne la Kitaifa la Sayansi, Teknolojia na Ubunifu litakalokuwa na dhima ya Kukuza Ubunifu kwa Maendeleo Endelevu na Ukuaji wa Viwanda litafanyika Juni, 2015. Aidha, Maandalizi ya ujenzi wa kijiji cha kisasa cha teknolojia (Technology Park) ambacho kitachangia kuleta makampuni makubwa ya kimataifa na hatimaye kuweza kukuza uchumi wenye kutumia maarifa (knowledge base economy) yanaendelea.

B. CHANGAMOTO ZILIZOPO KATIKA SEKTA YA MAWASILIANO, SAYANSI NA TEKNOLOJIA

83. *Mheshimiwa Spika*, pamoja na mafanikio yaliyopatikana katika utekelezaji wa majukumu na malengo ya Wizara zipo pia changamoto kadhaa ambazo zimechangia kutofikiwa kwa malengo kwa Wizara na baadhi ya Taasisi hasa zinazotegemea ruzuku. Kama mnavyofahamu Wizara inajumuisha taasisi zingine zisizo athiriwa na mtiririko wa fedha za Serikali, hii hufanya Wizara kwa ujumla wake isionekane kuwa na changamoto za kifedha au kiutendaji.

C.1 UHABA WA FEDHA ZA MIRADI YA MAENDELEO NA MATUMIZI MENGINEYO

84. *Mheshimiwa Spika*, upatikanaji wa Fedha za Miradi ya Maendeleo na Matumizi Mengineyo kwa wakati imekuwa ni changamoto ya kutokamilika kwa baadhi ya shughuli zilizopangwa. Katika mwaka wa fedha 2014/2015 Wizara iliidhinishiwa

jumla ya Sh. Bilioni 26.0 zikiwa ni fedha za Ndani kwa ajili ya miradi ya maendeleo ambazo zilijumuisha fedha za utafiti na maendeleo (Research and Development). Hadi kufikia mwezi Aprili 2015, Wizara ilikuwa imepokea Sh. Bilioni 4.79 sawa na asilimia 18.46 ya bajeti iliyoidhinishwa na Bunge. Kati ya fedha zilizotolewa, sh. Bilioni 3,79 ni fedha za Utafiti na Maendeleo sawa na asilimia 27.14 ya tengeo lake. Aidha, kwa fedha za Matumizi Mengineyo kiasi kilichoidhinishwa ni Sh. Bilioni 11 na hadi kufikia mwezi Aprili, 2015 ni Sh. Bilioni 6.44 zilizopokelewa sawa na asilimia 58.55 ya tengeo.

C.2 MATATIZO YA KIFEDHA KWA TAASISI ZINAZOENDESHA PROGRAMU ZA MAFUNZO KATIKA NGAZI ZA DIPLOMA

85. Mheshimiwa Spika, Taasisi zinazotoa mafunzo, zimekuwa zikiongeza wanafunzi kulingana na kuongezeka kwa mahitaji ya wataalamu wa kada hiyo kitaifa katika fani mbalimbali huku bajeti za taasisi hizo zikiendelea kushuka.

Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST) pamoja na Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam, zimekuwa zikiongeza udahili wa wanafunzi kila mwaka na hivyo kuwa na ongezeko la mahitaji ya fedha kwa ajili ya chakula na gharama za mafunzo viwandani ambazo haziepukiki. Kutopatikana kwa fedha za kutosha tena kwa wakati, kumekuwa chanzo cha madeni kwa wazabuni wa chakula, vifaa vya kufundishia pamoja na gharama za mafunzo viwandani kwa Taasisi hizi.

- 86. *Mheshimiwa Spika*,** Taasisi hizi zinaendesha programu za mafunzo katika ngazi za cheti na diploma ambazo wanafunzi wake hawana stahili ya kupata mkopo kutoka Bodi ya Mkopo ya Wanafunzi wa Elimu ya Juu (HELSB) kama ilivyo kwa wanafunzi wanaosoma katika ngazi ya shahada. Hivyo, Wizara inapendekeza *Skills Development Levy* itolewe pia kwa taasisi zinazoendesha programu za Sayansi na teknolojia zilizo chini ya Wizara ambazo ni; Dar es Salaam Institute of Technology (DIT) na Mbeya University

of Science and Technology (MUST) kwa kuzingatia wingi wa wanafunzi wa Stashahada ya Uhandisi na Teknolojia kama inavyotolewa.

C.3 UHABA WA WATAALAM KATIKA NYANJA ZA SAYANSI, TEKNOLOJIA NA UBUNIFU

- 87. *Mheshimiwa Spika*,** sekta hii inakabiliwa na uhaba wa wataalam. Ni dhahiri kuwa tatizo hili litakuwa la muda mrefu kwani ufumbuzi wake, unahitaji jitihada endelevu zinazolenga siku za usoni. Kuwapo kwa hali hii ni kikwazo katika kujenga jamii inayoongozwa na maarifa (knowledge-led society). Programu ya Mageuzi ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu itawezesha kuleta mabadiliko katika miongozo ya kuendeleza sayansi teknolojia na ubunifu ikiwemo kutungwa kwa sheria ya sayansi teknolojia na ubunifu ili kuvutia sekta binafsi kushiriki katika kuendeleza sekta ya sayansi, teknolojia na ubunifu pamoja na kuendeleza rasilimali watu katika nyanja husika.

C.4 SHUGHULI ZA UTAFITI NA MAENDELEO KUTOTENGEWA FEDHA ZA KUTOSHA

- 88. *Mheshimiwa Spika***, lipo tatizo la muda mrefu la Shughuli za Utafiti na Maendeleo (Research and Development – R&D) kutotengewa fedha za kutosha. Upungufu huu wa fedha umeendelea kuathiri ufanisi wa shughuli za Utafiti na Maendeleo. Serikali, kwa kutambua tatizo hili, imetoa tamko la kuongeza tengeo la fedha kupitia bajeti yake linalolenga kufikia asilimia moja ya Pato Ghafi la Taifa. Ili kukabiliana na changamoto hii, Serikali na Asasi za Utafiti zimeendelea kutumia njia nyingine kufadhili utafiti ikiwa ni pamoja na kushirikiana na mashirika ya nje na sekta binafsi kuchangia shughuli za utafiti. Aidha, Sera ya Taifa ya Utafiti na Maendeleo iliyoanza kutumika, inabainisha vivutio kwa sekta binafsi kwenye utafiti ikiwa ni pamoja na Sekta hiyo kuthamini na kutumia matokeo ya utafiti.

C. MALENGO YA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2015/2016

D.4 MALENGO YA TAASISI

D.4.1 SHIRIKA LA POSTA TANZANIA (TPC)

89. *Mheshimiwa Spika*, katika kipindi cha mwaka 2015/2016 Shirika la Posta Tanzania litatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kuendeleza, kuongeza na kuboresha matumizi ya TEHAMA katika huduma zitolewazo na Shirika ikiwa ni pamoja na kuunganisha Ofisi za posta za Makao Makuu, Mkoa na Wilaya katika mtandao wa kielektroniki wa Posta kutoka ofisi 112 hadi ofisi 147;
- (ii) Kutoa mafunzo kwa wafanyakazi 980 katika nyanja zifuatazo: Uendeshaji: 278, Uongozi: 62, Kumjali Mteja 420, Semina za uongozi na Utawala Bora 150, Uendeshaji Biashara Mpya 50, Semina na Mafunzo ya Kimataifa 20;
- (iii) Ujenzi wa jengo jipya la Posta Bariadi Mkoa Simiyu na Mugumu wilaya ya Serengeti mkoa wa Mara;
- (iv) Kuendeleza ukarabati wa Jengo la Posta Makao Makuu Dar es salaam na upanuzi wa HPO

- Dodoma (Vertical Extension phase III);
- (v) Kuimarisha ubora wa huduma za barua hususan kasi ya barua kwa kuongeza njia ya kusafirisha barua kutoka Arusha hadi Namanga, lengo ni kurahisisha usafirishaji wa barua katika jumuiya ya Afrika Mashariki;
 - (vi) Kuendelea kuboresha huduma za usambazaji wa barua, nyaraka na vipeto kwa kuongeza vifaa vya ukusanyaji na usambazaji hususan magari na pikipiki;
 - (vii) Kuendeleza matumizi ya mfumo wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta (Postikodi) katika kusambaza barua, nyaraka na vipeto katika majiji ya Dar es Salaam, Arusha na Dodoma; na
 - (viii) Kuboresha huduma za maduka ya kununua na kuuza fedha za kigeni (Bureau de Change) ikiwa ni pamoja na upanuzi wake endapo kanuni husika zitaruhusu.

D.4.2 KAMPUNI YA SIMU TANZANIA (TTCL)

- 90. *Mheshimiwa Spika*,** katika mwaka wa fedha 2015/2016, Kampuni ya Simu Tanzania itaendelea kutekeleza Mpango wake wa miaka 5 wa kuboresha mwelekeo wa kibiashara wa Kampuni na kuirejesha kuwa kiongozi wa huduma za mawasiliano na Teknolojia ya Mawasiliano (ICT) katika soko la Tanzania (TTCL Business Transformation Process). Vilevile, kuongeza idadi ya wateja wa huduma mbalimbali za simu (voice na data) kutoka 255,519 mwaka 2014 hadi 556,000 mwaka 2016 (ongezeko la asilimia 118) na kuanzisha na kusambaza mtandao wa simu za mkononi zinazotumia teknolojia ya kisasa na bora zaidi ya data ya 4G LTE sambamba na teknolojia ya GSM na UMTS ambayo inatumiwa na wateja wengi wa simu za mkononi duniani.
- 91. *Mheshimiwa Spika*,** katika kipindi cha mwaka 2015/2016 TTCL itaendelea kutekeleza mradi wa kusambaza mawasiliano vijijini kwa kushirikiana na Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF).

Katika awamu ya kwanza TTCL inatekeleza mradi kama huu katika kata 69 zenye jumla ya vijiji 387 kote nchini. **Kiambatisho Na.10**

D.4.3 MAMLAKA YA MAWASILIANO TANZANIA (TCRA)

92. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Mamlaka ya Mawasiliano Tanzania (TCRA) itatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kuelimisha watumiaji wa huduma za mawasiliano kuhusu sheria, haki na wajibu wa watumiaji, kuhusu mfumo mpya wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta, uhamaji kutoka mfumo wa utangazaji wa analogia kwenda dijitali, usajili wa laini za simu za mkononi, haki na wajibu wa watumiaji na masuala ya tahadhari dhidi ya uhalifu kupitia mtandao;
- (ii) Kuendelea kutekeleza awamu ya kwanza na ya pili ya kituo cha Kusimamia Usalama wa Mitandao ya Mawasiliano (TZ-CERT) pamoja na kuanzisha Mfumo wa Kumbukumbu za Simu za Mkononi kwa kushauriana na watoa huduma wa simu za mkononi (CEIR);

- (iii) Mamlaka itaendelea kuratibu uendelezaji wa viwango vya kitaalamu vinavyoenda sambamba na viwango vya kanda na kimataifa katika vifaa mbalimbali vya mawasiliano;
- (iv) Mamlaka itaendelea na utekelezaji wa *Mobile Number Portability* (MNP) kwa kuhamasisha wamiliki wa mitandao na kumpata msimamizi wa *Number Portability Clearing House*;
- (v) Mamlaka itaendelea kutekeleza mifumo ya utendaji kazi (Quality Management System) ili kuongeza ufanisi wa udhibiti wa Mawasiliano ya simu, posta na utangazaji;
- (vi) Kuratibu uanzishwaji wa kituo cha Taifa cha Uokozi na kukabiliana na majanga, ikiwa ni pamoja na kuwezesha kutumika kwa namba za kuokoa na za dharura ambazo ni 110, 115 na 118. Pia kufuatilia utendaji wa namba 111 na 112;
- (vii) Kupitia upya upangaji wa masafa yatakayopatikana baada ya kuhamia utangazaji wa dijitali – masafa ya 694 MHz hadi 790 MHz;
- (viii) Kuweka kanuni za utangazaji wakati wa uchaguzi, matangazo ya televisheni, redio na kuhimiza

uendelezaji wa uandaaji wa vipindi vyenye maudhui ya Kitanzania.

- (ix) Kusimamia utekelezaji wa Sheria ya Mawasiliano ya Kielektroniki na Posta (EPOCA) ya mwaka 2010, Sheria ya Miamala ya Kielektroniki ya mwaka 2015 na Sheria ya Udhhibiti wa Uhalifu wa Mtandao ya mwaka 2015 ; na
- (x) Kuratibu tathmini ya mionzi ya mawasiliano kwenye maeneo mbalimbali na uanzishaji wa utaratibu wa kusimamia mifumo ya utendaji wa Mamlaka ili kuhakikisha ufanisi.

D.4.4 MFUKO WA MAWASILIANO KWA WOTE (UCSAF)

93. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) utatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kuendelea kutathmini mahitaji ya huduma za mawasiliano katika maeneo yasiyo na mvuto kibiashara nchini kwa lengo la kuyajumuisha katika miradi ya Mfuko;
- (ii) Kuendelea na utekelezaji wa miradi ya kufikisha mawasiliano ya simu

- katika Kata mia mbili ishirini na nane (228) ili kuona huduma iliyokusudiwa inawafikia wananchi;
- (iii) Kuunganisha shule mia mbili na hamsini (250) za umma kwenye mtandao wa intaneti Tanzania bara na Zanzibar kupitia mradi wa *iKnowledge*;
 - (iv) Kuanzisha vituo vinne vya majaribio vya Radio Jamii (Community Radio);
 - (v) Kutathmini na kufikisha matangazo ya luninga ya digitali katika mikoa minne (4) mipya ambayo haijafikiwa na huduma hiyo;
 - (vi) Kutekeleza mradi wa kuanzisha Vituo kumi (10) vya TEHAMA katika visiwa vya Unguja na Pemba;
 - (vii) Kuendeleza ushirikiano na Wizara ya Afya na Ustawi wa Jamii, Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT) na Hospitali ya Taifa ya Muhimbili katika uunganishwaji wa mtandao wa mawasiliano kwa hospitali zote za serikali ili kuleta ushirikiano wa kitabibu kwa njia ya mtandao na kuondoa tatizo sugu la uhaba wa madaktari bingwa katika hospitali zisizo na madaktari bingwa; na
 - (viii) Kushirikiana na Wizara kupitia Kanuni za Mfuko wa Mawasiliano

kwa Wote za Mwaka 2009 ili kuweza kuujengea Mfuko uwezo wa kifedha kupitia tozo ili uweze kutekeleza majukumu yake kama yalivyoanishwa katika Sheria Namba 11 ya Mwaka 2006 iliyounda Mfuko huo.

D.4.5 TAASISI YA TEKNOLOJIA DAR ES SALAAM (DIT)

94. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam itatekeleza yafuatayo:

- (i) Kudahili wanafunzi wapya 1,700 na kuendelea kuhudumia wanafunzi 2,926 wa mwaka wa pili na wa tatu na kuwa na jumla ya wanafunzi 4,626 sawa na ongezeko la 32%;
- (ii) Kumaliza ujenzi wa jengo la DIT Teaching Tower;
- (iii) Kupata Ithibati kwa ajili ya Kampasi ya Mwanza ili kuanza kufundisha kozi ya Stashahada ya Teknolojia ya Ngozi (Diploma in Footwear Technology);

- (iv) Kuendeleza mradi wa matibabu mtandao (Telemedicine) kwa kushirikiana na Wizara za Afya na Ustawi wa Jamii, Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) na wadau wengine wa maendeleo;
- (v) Kuanzisha kozi ya elimu ya juu katika Shahada ya Uzamili katika Nishati Endelevu (Master of Engineering in Sustainable Energy Engineering. Pia, kuanzisha programu ya masomo ya juu ya Shahada ya Uzamili katika Sayansi na Uhandisi wa Ukokotoaji (Master of Engineering in Computational Engineering);
- (vi) Kuendelea na ukarabati wa majengo, miundombinu ya maji, umeme na mawasiliano katika Kampasi ya DIT Mwanza;
- (vii) Kuendelea kufundisha programu za muda mfupi za kitaalam za kutengeneza viatu na bidhaa zingine za ngozi, kusindika ngozi na matumizi ya kompyuta. Pia, Kupata Ithibati kwa ajili ya Kampasi ya Mwanza kuanza kufundisha kozi ya Stashahada ya Teknolojia ya

- Sayansi za Maabara (Diploma in Science and Laboratory Technology);
- (viii) Kuongeza idadi ya watumiaji wa Super Computer iliyopo DIT; na
 - (ix) Kuongeza ushirikiano wa wadau wa ndani na nje katika Nyanja mbalimbali.

D.4.6 CHUO KIKUU CHA SAYANSI NA TEKNOLOJIA MBEYA (MUST)

95. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya kitatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kuongeza Udahili wa wanafunzi kutoka wanafunzi 3,342 hadi kufikia wanafunzi 3,600;
- (ii) Kitaendelea kutoa mafunzo ya awali (Pre-entry course) kwa lengo la kuongeza udahili wa wanafunzi wa kike katika fani za sayansi na teknolojia;
- (iii) Kitaendelea na ujenzi wa miundombinu mbalimbali ya Chuo ikiwemo kuendelea na ujenzi wa maktaba na kutafuta fedha kwa ajili ya kuanza ujenzi wa *College of Science and*

- Education* kwa lengo la kutoa mafunzo ya ualimu kwa wanafunzi wa ualimu wa masomo ya sayansi;
- (iv) Kitaendelea kuziimarisha *College of Engineering and Technology, Institute of Science and Technology* na *School of Business Studies* ambazo zimeanzishwa hivi karibuni; na
 - (v) Kitaanzisha na kuendeleza uhusiano na taasisi na vyuo vikuu mbalimbali vya sayansi na teknolojia kitaifa, kikanda na Kimataifa.

D.4.7 TAASISI YA SAYANSI NA TEKNOLOJIA YA NELSON MANDELA- ARUSHA

96. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Taasisi ya Nelson Mandela itatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kudahili wanafunzi 228 wanaoendelea na shahada za uzamili na uzamivu;
- (ii) Kuendeleza ujenzi wa maabara na majengo ya ofisi; na idara miliki *Estate and Assets Management Building*; na

- (iii) Kuendeleza ujenzi wa kitengo cha Haki Miliki ya Taasisi;

D.4.8 TUME YA NGUVU ZA ATOMIKI TANZANIA (TAEC)

97. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Tume ya Taifa ya Nguvu za Atomiki Tanzania itatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kutathmini maombi 400 ya leseni mbalimbali ili kuona kama yanakidhi matakwa ya sheria na kanuni za usalama na kinga ya mionzi ya mwaka 2004;
- (ii) Kuendelea na ukaguzi wa migodi 5 mikubwa inayofanya kazi na migodi mingine itakayobainika, ili kubaini hali ya usalama inayoendelea katika migodi hiyo;
- (iii) Kuendelea kukagua vituo vyenye vyanzo vya mionzi vipatavyo 100 ilikubaini hali ya usalama wa wafanyakazi na umma kwa ujumla;
- (iv) Kuendelea na usajili wa vituo vyenye vyanzo vya mionzi vipatavyo 1010;
- (v) Kuendelea na upimaji wa viwango vya mionzi (Personnel

- Dosimetry Service) kwa Wafanyakazi 1,600;
- (vi) Kukusanya mabaki ya mionzi yasiyotumika kutoka vituo vinne na kuyahifadhi katika maabara maalumu (Central Radioactive Waste Management Facility-CRWMF) iliyoko Arusha;
 - (vii) Kuendelea na upimaji wa vyanzo vya mionzi katika sampuli angalau 6,000 za vyakula na mbolea;
 - (viii) Kuimarisha upimaji wa mionzi kwenye mazingira katika vituo 24 ambavyo vimekuwa vikiendeshwa kwa ushirikiano na Taasisi nyingine;
 - (ix) Kuendelea kuendesha kituo cha kupima mionzi katika hewa/anga kupitia Radionuclide Monitoring Station (TZP-RN64) iliyopo katika Chuo Kikuu cha Dar es Salaam) chini ya mkataba wa kimataifa wa Comprehensive Nuclear Test-Ban Treaty of Nuclear Weapons (CTBT);
 - (x) Kuendelea kuratibu miradi mipya sita (6) ya kitaifa, na miradi ya kikanda (AFRA) itakayoanza mwaka wa fedha

- 2015/2016 ambayo inaendelea na utekelezaji kwa mwaka wa fedha 2014/2015 ambayo inagharamiwa na Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki Duniani (International Atomic Energy Agency-IAEA); na
- (xi) Kufanya ukaguzi kwenye vituo 120 vinavyotoa mionzi isiyoyonisha (non-ionizing radiation) kwenye minara ya simu, redio, luninga, na vifaa vingine vya mionzi ili kubaini usalama wa wakazi wa maeneo husika.

D.4.9 TUME YA TAIFA YA SAYANSI NA TEKNOLOJIA (COSTECH)

98. *Mheshimiwa Spika*, katika mwaka wa fedha 2015/2016, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia itatekeleza mambo yafuatayo:

- (i) Kuwajengea uwezo watunga sera na watumishi wa serikali ili waweze kutumia majibu ya utafiti kufanya maamuzi na kupanga mipango ya maendeleo;
- (ii) Kuendelea kugharamia tafiti zenye kulenga kutatua matatizo ya wananchi;

- (iii) Kuhamasisha uanzishwaji wa atamizi katika vyuo vya elimu ya juu na taasisi za utafiti ili kuongeza fursa kwa vijana kujiajiri na kuanzisha makampuni yao; na
- (iv) Kusambaza taarifa za Sayansi, Teknolojia na Ubunifu kwa kuandaa vipindi vya redio na televisheni pamoja na machapisho mbalimbali.

D. MAAZIMIO NA MWELEKEO WA BAJETI KWA MWAKA WA FEDHA 2015/2016

E.1 MALENGO KATIKA MPANGO WA MUDA WA KATI NA MREFU

99. *Mheshimiwa Spika*, Sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia inaazimia kutekeleza Mpango wa Muda wa Kati na Muda Mrefu ambao umetilia mkazo katika maeneo yafuatayo:

E.1.1 Sekta ya Mawasiliano

100. *Mheshimiwa Spika*, katika Sekta ya Mawasiliano, wizara imeazimia kutekeleza yafuatayo:

- (i) Kuendelea kuratibu upanuzi na ujenzi wa miundombinu ya TEHAMA nchini (National ICT Infrastructure Development Programme) ikiwa ni pamoja na ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano na kufikisha huduma zake hadi makao makuu ya Wilaya zote nchini (Awamu ya III-V);
- (ii) Kushirikiana na Kampuni ya VIETTEL (Viettel Joint Stock Company – VIETTEL) ya Vietnam kwa lengo la kufikisha huduma ya Mawasiliano Vijijini;
- (iii) Kuratibu matumizi ya huduma za TEHAMA nchini (National IT systems and services/applications development programme);
- (iv) Kutunga Sheria ya Kulinda Taarifa Binafsi (The Personal Data Protection) na kutunga Kanuni za Sheria ya Miamala ya Kielektroniki na Sheria ya Uhalifu wa Mtandao.
- (v) Kusimamia uanzishwaji wa muundombinu wa matumizi salama ya Miamala ya Kielektroniki *Public Key Infrastructure - PKI*;
- (vi) Kusimamia utayarishaji wa mkakati wa kitaifa wa usalama wa mtandao (National Cyber Security Strategy);

- (vii) Kusimamia utayarishaji wa mkakati wa kitaifa wa mtandao wa TEHAMA wenye kasi zaidi (National Broadband strategy);
- (viii) Kuunganisha shule za msingi, sekondari na vituo vya afya katika Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano ili kuweza kutumia fursa za TEHAMA hususan elimu mtandao, maktaba mtandao na afya mtandao;
- (ix) Kuanzisha Kituo Mahiri cha Huduma za TEHAMA kwa kushirikiana na sekta binafsi kwa lengo la kuhawilisha teknolojia na kutoa ajira kwa Watanzania;
- (x) Kuanzisha vituo vya kukuza ubunifu ili kuweza kuatamia Kampuni za TEHAMA (ICT Business Incubation Centres) kwa lengo la kuongeza ajira kwa vijana.
- (xi) Kuimarisha huduma za simu za mezani na kiganjani katika maeneo ya mijini na vijijini kwa teknolojia ya kisasa yenye kasi na uwezo mkubwa (broadband) ili kuwezesha utoaji wa huduma za jamii hususan elimu na afya;
- (xii) Kuendelea kupunguza gharama za mawasiliano ya simu kwa kuweka mazingira bora ya ushindani;

- (xiii) Kuimarisha Shirika la Posta Tanzania na Kampuni ya Simu Tanzania ili kufikisha huduma bora na za kisasa kwa wananchi;
- (xiv) Kujenga mfumo wa Anwani za Makazi na Misimbo ya Posta (National Physical Addressing and Postcode System);
- (xv) Kuanzisha vituo vya kijamii vya huduma (One-Stop Community Centre) ili kuwezesha upatikanaji wa huduma mbalimbali za kijamii na kiuchumi;
- (xvi) Kuendelea kulinda haki za watumiaji wa huduma za mawasiliano kwa kuimarisha mfumo wa udhibiti wa mawasiliano nchini;
- (xvii) Kuhakikisha matumizi sahihi ya huduma za mawasiliano ili kuimarisha amani na utulivu nchini; na
Kufikisha huduma za mawasiliano ya simu za viganjani kwa wananchi kupitia Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCSAF) katika vijiji vyote vya Tanzania Bara na Zanzibar.

E.1.2 Sayansi, Teknolojia na Ubunifu

101. *Mheshimiwa Spika*, kwa upande wa

Sayansi Teknolojia na Ubunifu, Wizara imeazimia kutekeleza yafuatayo:

- (i) Kuendelea na Programu ya Maboresho ya Sayansi Teknolojia na Ubunifu Nchini;
- (ii) Kuendelea kuimarisha mifumo, taasisi na rasilimali watu katika Utafiti, Sayansi na Teknolojia nchini;
- (iii) Kuendelea kuandaa na kuhuisha sera na sheria za sayansi, teknolojia na ubunifu pamoja na kukamilisha mkakati wa utekelezaji wa sera hizo;
- (iv) Kuandaa mazingira bora ya kusambaza matokeo ya utafiti na teknolojia kwa watumiaji katika sekta za uzalishaji hususan kilimo, mifugo, uvuvi na afya; na
- (v) Kuendeleza matumizi ya teknolojia ya nyuklia katika tiba ya saratani na kuongeza vituo kutoka vituo viwili (2) vya sasa hadi sita (6) vitakavyohudumia kanda mbalimbali nchini, vituo vinne vitakavyoongezwa ni: Hospitali ya Rufaa Mbeya, Mnazi Mmoja (Zanzibar), KCMC pamoja na Dodoma.

F. SHUKRANI

102. *Mheshimiwa Spika*, napenda sasa kutumia fursa hii kuwashukuru wale wote waliochangia na kuiwezesha Wizara yangu kufanikisha majukumu yake. Ni ukweli usiopingika kwamba mafanikio yaliyopatikana katika mwaka 2014/2015 yametokana na jitihada za pamoja, ushirikiano na misaada ya kifedha na kitaalam kutoka kwa washirika wa maendeleo wa ndani na nje ya nchi.

103. *Mheshimiwa Spika*, naomba nitoe shukrani zangu za dhati kwa kampuni za simu za kiganjani kwa utayari wao katika kushughulikia changamoto za mawasiliano katika maeneo yasiyo na mawasiliano hapa nchini. Ninazishukuru kwa jinsi zinavyoshiriki katika shughuli mbalimbali za kijamii kama vile uchangiaji wa damu salama, ujenzi wa vituo vya afya, ununuzi wa vitabu vya ziada na kiada vinavyotumika mashuleni na vyuoni, ununuzi wa madawati na ujenzi wa madarasa.

104. *Mheshimiwa Spika*, Wizara ilinufaika na itaendelea kupokea

misaada, mikopo na ushirikiano kutoka kwa washirika mbalimbali wa maendeleo kwa kipindi cha mwaka wa fedha 2015/2016. Kwa niaba ya Serikali, napenda kutoa shukrani kwa Serikali za Marekani, Sweden, Norway, Finland, Uholanzi, Japan, Italia, Afrika Kusini, Jamhuri ya Korea, Jamhuri ya Watu wa China na India. Vilevile, natoa shukrani kwa Benki ya Dunia, Benki ya Maendeleo ya Afrika, Benki ya Exim ya Jamhuri ya Watu wa China, pamoja na taasisi na mashirika wahisani ya Umoja wa Mataifa, Jumuiya ya Madola, Shirika la Kimataifa la Nguvu za Atomiki, KOICA, UNESCO, UNCTAD, UPU na ITU.

**G. MAOMBI YA FEDHA KWA MWAKA
WA FEDHA 2015/2016**

105. *Mheshimiwa spika*, makadirio ya matumizi ya Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia katika mwaka wa fedha 2015/2016 yamekadiriwa kuwa **Sh.66,939,615,000**. Kiasi hicho cha fedha kimepangwa kutumika kama mchanganuo unavyooneshwa katika jedwali hapa chini:

Jedwali Na.1 Mchanganuo wa Makadirio ya Bajeti kwa mwaka wa fedha 2015/2016

Na. Maelezo	Makadirio Ya Matumizi Ya Fedha Kwa Mwaka 2015/2016
1. Mishahara	2,362,404,000
Makao Makuu Taasisi	35,709,668,000
2. Matumizi Mengineyo (OC)	8,468,655,000
Jumla ya Matumizi ya Kawaida	46,540,727,000
3. Fedha za Maendeleo za Ndani	18,000,000,000
4. Fedha za Maendeleo za Nje	2,398,888,000
Jumla ya Fedha za Maendeleo	20,398,888,000
JUMLA KUU	66,939,615,000

- 106. *Mheshimiwa Spika***, ili kuwezesha Wizara ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia kutekeleza mipango yake iliyojiwekea katika mwaka wa fedha 2015/2016, sasa naliomba Bunge lako tukufu lipokee, lijadili na kuidhinisha matumizi ya jumla ya **Sh. 66,939,615,000** kwa mchanganuo ulioelezwa.
- 107. *Mheshimiwa Spika***, hotuba hii inavyo viambatisho kuanzia **Na. 1** hadi **Na 10** vinavyotoa takwimu, vielelezo na taarifa mbalimbali zinazohusu Sekta ya Mawasiliano, Sayansi na Teknolojia.
- 108. *Mheshimiwa Spika***, mwisho kabisa napenda kukushukuru wewe binafsi, Naibu Spika, Wenyeviti wa Kamati za Bunge pamoja na Bunge lako tukufu kwa kunisikiliza wakati nikiwasilisha Hotuba yangu. Hotuba hii itapatikana pia katika tovuti ya wizara ambayo ni **www.mst.go.tz**
- 109. *Mheshimiwa Spika***, naomba kutoa hoja.

Kiambatanisho Na .1

Muhtasari wa Makadirio ya Matumizi ya Wizara kwa Mwaka wa Fedha 2015/2016

Na.	Maelezo	Makadirio ya Matumizi ya Fedha kwa Mwaka 2014/2015	Makadirio ya Matumizi ya Fedha kwa Mwaka 2015/2016
1.	Mishahara	1,622,814,000	2,362,404,000
	Makao Makuu Taasisi	25,215,677,000	35,709,668,000
2.	Matumizi Mengineyo (OC)	11,006,177,000	8,468,655,000
	Jumla ya Matumizi ya Kawaida	37,844,668,000	46,540,727,000
3.	Fedha za Maendeleo za Ndani	26,000,000,000	18,000,000,000
4.	Fedha za Maendeleo za Nje	3,376,333,000	2,398,888,000
	Jumla ya Fedha za Maendeleo	29,376,333,000	20,398,888,000
	JUMLA KUU	67,221,001,000	66,939,615,000

Kiambatanisho Na. 2

Makadirio ya Matumizi ya Kawaida kwa Idara na Vitengo kwa kipindi cha 2014/2015 - 2014516

Kifu ngu	Idara	MAKADIRIO YA MATUMIZI YA KAWAIDA			MAKADIRIO YA MATUMIZI YA KAWAIDA			
		2014/2015 Mishahara 2014/15	2014/15 Matumizi Mengineyo 2014/15	2014/15 Jumla 2014/15	2014/2015 Mishahara 2015/16	2014/2015 Matumizi Mengineyo 2015/16	2014/2015 Jumla 2015/16	
1001	Utawala Rasilimali Watu	na	633,087,000	1,376,170,000	2,009,257,000	844,407,663	1,276,170,000	2,120,577,663
1002	Uhasibu Fedha	na	113,849,000	227,486,000	341,335,000	147,762,400	197,486,000	345,248,400
1003	Sera na Mipango		182,076,000	443,876,000	625,952,000	222,424,000	373,876,000	596,300,000
1004	Ukaguzi Ndani	wa	57,930,000	130,716,000	188,646,000	118,688,000	80,716,000	199,404,000
1005	Kitengo Sheria	cha	9,431,000	35,287,000	44,718,000	87,140,000	40,167,000	127,307,000
1006	Habari Elimu Mawasiliano	na	19,254,000	110,569,000	129,823,000	21,252,000	70,569,000	91,821,000
1007	Kitengo Manunuzi	cha	43,301,000	185,060,000	228,361,000	85,340,000	145,060,000	230,400,000
1008	Menejimenti Mifumo Habari	ya ya	43,404,000	93,510,000	136,914,000	69,480,000	83,510,000	152,990,000
2001	Mawasiliano		216,742,000	325,357,000	542,099,000	323,939,600	255,357,000	579,296,600
2002	TEHAMA		89,947,000	350,182,000	440,129,000	203,884,337	300,182,000	504,066,337
3003	Sayansi Teknolojia	na	213,793,000	1,866,416,000	2,080,209,000	238,086,000	1,366,416,000	1,604,502,000
Jumla			1,622,814,000	5,144,629,000	6,767,443,000	2,362,404,000	4,189,509,000	6,551,913,000
			6,767,443,000				6,551,913,000	

Kiambatanisho na.3

Bajeti Iliyoidhinishwa kwa Mwaka wa Fedha 2013/2014 na Maombi ya Fedha kwa mwaka wa Fedha 2014/2015

KIF UNG U	IDARA	FEDHA ZA KAWAIDA (OC+PE)	FEDHA ZILIZOIDHINISHWA 2013/14			FEDHA ZA KAWAIDA (OC+PE)	FEDHA ZINAZOOMBWA 2014/15		JUML A KUU
			FEDHA ZA MAENDELEO				FEDHA ZA MAENDELEO		
			FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE	JUMLA KUU		FEDHA ZA NDANI	FEDHA ZA NJE	
1001	Utawala na Rasilimali Watu	2,009,257,000	-	-	2,009,257,000	-	-	2,009,257,000	
1002	Uhasibu na Fedha	341,335,000	-	-	341,335,000	2,120,577,663	-	2,120,577,663	
1003	Sera na Mipango	625,952,000	300,000,000	-	918,464,000	345,248,400	-	345,248,400	
1004	Ukaguzi wa Ndani	188,646,000	-	-	188,646,000	596,300,000	700,000,000	1,296,300,000	
1005	Kitengo cha Sheria	44,718,000	-	-	44,718,000	199,404,000	-	199,404,000	
1006	Habari	129,823,000	-	-	129,823,000	127,307,000	-	127,307,000	
1007	Elimu na Mawasiliano	228,361,000	-	-	228,361,000	91,821,000	-	91,821,000	
1008	Kitengo cha Manunuzi	136,914,000	-	-	136,914,000	230,400,000	-	230,400,000	
2001	Kitengo cha TEHAMA	136,914,000	-	-	136,914,000	152,990,000	-	152,990,000	
2001	Mawasiliano	542,099,000	1,100,000,000	1,334,813,000	3,076,912,000	579,296,600	1,500,000,000	3,378,184,600	
2002	TEHAMA	440,129,000	1,000,000,000	-	1,440,129,000	504,066,337	1,000,000,000	1,504,066,337	
3003	S & T	33,157,434,000	23,600,000,000	2,041,520,000	57,798,954,000	41,593,316,000	14,800,000,000	57,493,316,000	
JUMLA YA MAOMBI		37,844,668,000	26,000,000,000	3,376,333,000	67,221,001,000	46,540,727,000	18,000,000,000	2,398,888,000	66,939,615,000

Kiambatanisho Na. 4

Makadirio ya Matumizi ya Kawaida kwa Taasisi kwa mwaka 2014/2015 – 2015/2016

Kijifun ngu	Taasisi	MAKADIRIO YA MATUMIZI YA KAWAIDA 2014/15			MAKADIRIO YA MATUMIZI YA KAWAIDA 2015/16		
		Mishahara 2014/2015	Matumizi Mengineyo 2014/15	Jumla ya Mishahara na Matumizi Mengineyo 2014/15	Mishahara 2015/2016	Matumizi Mengineyo 2015/16	Jumla ya Mishahara na Matumizi Mengineyo 2015/16
270705	Tume ya Nguvu za Atomiki Tanzania (TAEC)	1,571,248,000	356,443,000	1,927,691,000	2,508,319,000	226,443,000	2,734,762,000
270703	Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia (COSTECH)	2,309,700,000	305,138,000	2,614,837,500	2,724,186,000	305,138,000	3,029,324,000
270317	Taasisi ya Teknolojia Dar es Salaam (DIT)	9,338,382,000	2,050,052,750	11,388,434,750	10,173,882,000	1,550,053,000	11,723,935,000
270319	Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST).	6,189,980,000	1,697,512,250	7,887,492,250	10,981,357,000	1,197,512,000	12,178,869,000
270379	Taasisi ya Nelson Mandela ya Sayansi na Teknolojia Arusha	5,806,367,000	1,452,402,000	7,258,769,500	9,321,924,000	1,000,000,000	10,321,924,000
	Jumla	25,215,677,000	5,861,548,000	31,077,225,000	35,709,668,000	4,279,146,000	39,988,814,000
	JUMLA KUU		31,077,225,000			39,988,814,000	

Kiambatanisho Na. 5

Makadirio ya Matumizi ya Fedha za Maendeleo Kwa Wizara Kwa Mwaka 2015/16

NA	KIFUNGU	JINA LA MRADI	FEDHA ZA MAENDELEO					
			2014/15		2015/16		JUMLA	
			NDANI	NJE	JUMLA	NDANI		NJE
1003	4383	Communication , Science and Technology	300,000,000		300,000,000	700,000,000		700,000,000
Sera na Mipango 2001- Mawasiliano	4284	Kujenga Habari Jamii na kuendeleza sekta ya TEHAMA Nchini	300,000,000	1,334,813,000	1,634,813,000	300,000,000	1,298,888,000	1,598,888,000
	4208	Uanzishwaji wa Vituo vya Kijamii vya Mawasiliano Vijijini	200,000,000		200,000,000	200,000,000		200,000,000
	4285	Mradi wa Anuani za Makazi na Simbo za Posta	500,000,000		500,000,000	900,000,000		900,000,000
	4287	Mfuko wa Mawasiliano kwa Wote (UCAF)	100,000,000		100,000,000	100,000,000		100,000,000
2002- Tehama	4283	Ujenzi wa Mkongo wa Taifa wa Mawasiliano	1,000,000,000		1,000,000,000	1,000,000,000		1,000,000,000
3003 Sayansi na Teknoloj	6281	Uhawawilishaji wa fedha kwenye Mashirika ya		0	0	100,000,000		100,000,000

NA	KIFUNGU	JINA LA MRADI	FEDHA ZA MAENDELEO						
			NDANI	2014/15 NJE	JUMLA	NDANI	2015/16 NJE	JUMLA	
ia		Kimataifa							
	4358	The Nelson Mandela African Institute of Science and Technology	1,500,000,000		1,500,000,000		2,000,000,000		2,000,000,000
3003 DIT	4384	Ujenzi wa (DIT Teaching Tower)	3,000,000,000		3,000,000,000		1,900,000,000		1,900,000,000
	4384	Kampasi ya Mwanza (DIT)	100,000,000		100,000,000		100,000,000		100,000,000
3003 TAEC	JUMLA 6352	Ujenzi wa Maabara za Tume ya Nguvu za Atomiki (TAEC)	3,100,000,000		3,100,000,000		2,000,000,000		2,000,000,000
	6352	Ujenzi wa Maabara za Tume ya Nguvu za Atomiki (TAEC)	500,000,000		500,000,000		200,000,000		200,000,000
	6345	Fedha za utafiti na maendeleo Tume (COSTECH)	14,000,000,000	2,041,520,000	16,041,520,000	8,000,000,000	1,100,000,000		9,100,000,000
COSTECH	4292	ICT Park	2,500,000,000		2,500,000,000		500,000,000		500,000,000
3003 - MUST	6333	Ukarabati na upanuzi wa Chuo Kikuu cha Sayansi na Teknolojia Mbeya (MUST).	2,000,000,000		2,000,000,000		2,000,000,000		2,000,000,000
		JUMLA	26,000,000,000	3,376,333,000	29,376,333,000	18,000,000,000	2,398,888,000		20,398,888,000

Kiambatanisho Na. 6

Ufikishaji wa Mawasiliano Maeneo ya Mipakani na Kanda Maalum

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDMA	RUZUKU (USD)
1	Arusha	Longido	Gelai lumbwa	2	Airtel	170,974
2	Arusha	Ngorongoro	Pinyinyi	2	Airtel	170,974
3	Iringa	Iringa Rural	Malenga Makali	5	MIC	152,246
4	Iringa	Kilolo	Ukwega	6	MIC	76,123
5	Mbeya	Ileje	Kalembo	4	Vodacom	290,000
6	Morogoro	Ulanga	Sali	2	MIC	76,123
7	Pwani	Rufiji	Mbwara	4	MIC	76,123
8	Ruvuma	Nyasa	Chiwanda	4	Vodacom	145,000
9	Ruvuma	Nyasa	Mbaha	4	MIC	152,246
10	Singida	Manyoni	Mwamagembe	2	Airtel	170,974
	TOTAL			35		1,480,783

Kiambatanisho Na. 7:
Utekelezaji wa Mradi wa Awamu ya Pili A

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
1	Arusha	Arusha	Oldonyosambu	3	MIC	76,123
2	Arusha	Longido	Gelai Meirugoi	2	TTCL	93,975
3	Arusha	Ngorongoro	Arash	1	TTCL	136,850
4	Arusha	Ngorongoro	Olbalbal	2	TTCL	119,035
5	Dodoma	Bahi	Zanka	3	MIC	42,067
6	Dodoma	Chamwino	Huzi	2	TTCL	71,225
7	Dodoma	Chemba	Paranga	6	MIC	16,230
8	Dodoma	Kongwa	Njoge	3	VODACOM	85,850
9	Dodoma	Mpwapwa	Godegode	4	MIC	16,230
10	Dodoma	Mpwapwa	Ipera	3	AIRTEL	115,000
11	Dodoma	Mpwapwa	Matomondo	4	AIRTEL	35,000
12	Dodoma	Mpwapwa	Mbuga	3	AIRTEL	35,000
13	Dodoma	Mpwapwa	Mima	4	MIC	28,500
14	Geita	Bukombe	Iyogelo	4	MIC	18,394
15	Geita	Geita	Nyamalimbe	5	MIC	15,000

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
16	Geita	Mbogwe	Iponya	6	MIC	16,640
17	Iringa	Kilolo	Udekwa	3	VODACOM	239,850
18	Iringa	Mufindi	Ikweha	4	VODACOM	100,850
19	Iringa	Mufindi	Mapanda	5	VODACOM	83,850
20	Kagera	Ngara	Keza	2	MIC	28,132
21	Katavi	Mlele	Machimboni	5	MIC	24,886
22	Kigoma	Buhigwe	Munyegera	2	MIC	76,123
23	Kigoma	Buhigwe	Muyama	2	VODACOM	104,850
24	Kigoma	Kasulu	Kitanga	1	MIC	42,198
25	Kigoma	Uvinza	Buhingu	3	VODACOM	189,850
26	Kigoma	Uvinza	Ilagala	2	AIRTEL	30,000
27	Kigoma	Uvinza	Kalya	3	VODACOM	119,850
28	Kigoma	Uvinza	Mganza	3	VODACOM	122,850
29	Kilimanjaro	Same	Ruvu	4	VODACOM	130,850
30	Lindi	Kilwa	Chumo	7	VODACOM	29,850
31	Lindi	Kilwa	Kiranjeraanje	6	MIC	41,116
32	Lindi	Kilwa	Mitole	2	MIC	45,444

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
33	Lindi	Lindi Rural	Chiponda	6	MIC	76,123
34	Lindi	Lindi Rural	Mipingo	5	AIRTEL	91,000
35	Lindi	Liwale	Liwale mjini	6	MIC	16,230
36	Lindi	Liwale	Mangirikiti	6	VODACOM	131,850
37	Lindi	Liwale	Mbaya	5	VODACOM	97,850
38	Lindi	Nachingwea	Matekwe	2	VODACOM	86,850
39	Lindi	Nachingwea	Mbondo	4	TTCL	133,900
40	Lindi	Nachingwea	Namapwia	3	MIC	16,230
41	Lindi	Ruangwa	Nambilanje	4	VODACOM	94,850
42	Manyara	Kiteto	Dongo	3	VODACOM	111,850
43	Manyara	Kiteto	Makame	3	TTCL	65,675
44	Manyara	Mbulu	Masieda	4	TTCL	76,706
45	Manyara	Simanjiro	Shambarai	3	TTCL	122,615
46	Mara	Serengeti	Machochwe	3	VODACOM	100,850
47	Mara	Serengeti	Ring'wani	3	VODACOM	29,850
48	Mara	Tarime	Muriba	4	VODACOM	31,850
49	Mbeya	Chunya	Chokaa	3	VODACOM	100,850

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
50	Mbeya	Chunya	Galula	2	MIC	16,384
51	Mbeya	Chunya	Makongorosi	9	VODACOM	29,850
52	Mbeya	Chunya	Mamba	2	VODACOM	99,850
53	Mbeya	Ileje	Sange	3	VODACOM	111,850
54	Mbeya	Mbarali	Ruiwa	6	VODACOM	74,850
55	Mbeya	Mbeya Rural	Mshewe	8	MIC	28,500
56	Mbeya	Mbozi	Isansa	14	VODACOM	29,850
57	Mbeya	Momba	Ivuna	9	TTCL	41,625
58	Mbeya	Momba	Kapele	8	MIC	47,771
59	Morogoro	Gairo	Chanjale	5	MIC	31,378
60	Morogoro	Gairo	Iyogwe	7	MIC	76,123
61	Morogoro	Kilombero	Masagati	3	TTCL	231,035
62	Morogoro	Kilombero	Mchombe	6	MIC	36,363
63	Morogoro	Kilosa	Zombo	4	TTCL	70,300
64	Morogoro	Mvomero	Doma	5	MIC	67,022
65	Morogoro	Mvomero	Mvomero	9	MIC	29,946
66	Morogoro	Ulanga	Minepa	3	MIC	76,123

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
67	Morogoro	Ulanga	Ngoheranga	3	MIC	44,362
68	Morogoro	Ulanga	Sofi	3	MIC	76,123
69	Mtwara	Nanyumbu	Sengenya	10	MIC	28,500
70	Njombe	Njombe Rural	Kidegembye	3	MIC	37,076
71	Njombe	Njombe Urban	Iwungilo	5	MIC	44,919
72	Pwani	Kisarawe	Vikumbulu	5	TTCL	129,965
73	Rukwa	Nkasi	Isale	15	MIC	27,000
74	Rukwa	Nkasi	Kate	23	MIC	16,020
75	Rukwa	Nkasi	Ninde	10	VODACOM	199,850
76	Rukwa	Sumbawanga Rural	Kipeta	7	VODACOM	33,850
77	Rukwa	Sumbawanga Rural	Milepa	4	VODACOM	33,850
78	Ruvuma	Mbinga	Litumbandyosi	4	VODACOM	164,850
79	Ruvuma	Namtumbo	Ligera	6	TTCL	179,310

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
80	Ruvuma	Tunduru	Kidodoma	5	VODACOM	87,850
81	Ruvuma	Tunduru	Ligunga	3	VODACOM	106,850
82	Ruvuma	Tunduru	Lukumbule	5	TTCL	182,785
83	Ruvuma	Tunduru	Marumba	5	TTCL	74,925
84	Ruvuma	Tunduru	Misechela	4	MIC	152,246
85	Ruvuma	Tunduru	Nakapanya	6	TTCL	212,910
86	Ruvuma	Tunduru	Nampungu	3	TTCL	206,115
87	Ruvuma	Tunduru	Nandembo	6	MIC	25,968
88	Shinyanga	Kishapu	Mwakipoya	4	MIC	24,955
89	Simiyu	Maswa	Mpindo	6	VODACOM	29,850
90	Simiyu	Meatu	Imalaseko	4	MIC	16,020
91	Simiyu	Meatu	Mwamalole	3	VODACOM	84,850
92	Singida	Ikungi	Minyughe	4	TTCL	60,125
93	Singida	Iramba	Urughu	3	TTCL	84,175
94	Singida	Manyoni	Idodyandole	5	VODACOM	100,850
95	Tabora	Igunga	Isakamaliwa	3	MIC	21,390
96	Tabora	Kaliua	Milambo	4	VODACOM	78,850

NA.	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
97	Tabora	Nzega	Isagenhe	4	MIC	66,309
98	Tabora	Uyui	Mabama	8	MIC	16,020
99	Tanga	Kilindi	Kikunde	3	VODACOM	109,850
100	Tanga	Kilindi	Mkindi	4	MIC	27,094
101	Tanga	Kilindi	Msanja	7	VODACOM	51,850
102	Tanga	Pangani	Ubangaa	4	TTCL	22,350
	JUMLA		102	480		7,675,479

Kiambatanisho Na. 8:**Utekelezaji wa Mradi wa Awamu ya Pili B**

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIZI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
1	Arusha	Arusha	Oljoro	Mbuyuni	TTCL	95,418
2	Arusha	Arusha	Olmotonyi	Kimnyaki	TTCL	84,341
3	Arusha	Arusha	Olorieni	Saitabau	TTCL	77,894
4	Dar-es-salaam	Ilala	Ilala	Mafuriko	MIC	29,025
5	Dar-es-salaam	Ilala	Segerea	Amani	MIC	29,525
6	Dar-es-salaam	Temeke	Kisarawe II	Kigogo	MIC	76,449
7	Dodoma	Bahi	Chikola	Chikola	TTCL	69,762
8	Dodoma	Bahi	Mpalanga	Chidilo	TTCL	72,566
9	Dodoma	Chemba	Farkwa	Bugenika	TTCL	100,115
10	Dodoma	Kongwa	Iduo	Chang'ombe	TTCL	94,451
11	Geita	Bukombe	Uyovu	Kanembwa	Vodacom	30,000

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
12	Geita	Chato	Bwanga	Kakora	TTCL	74,868
13	Geita	Chato	Kasenga	Igalula	TTCL	71,222
14	Geita	Geita	Bujula	Bujula	Vodacom	32,180
15	Geita	Geita	Kamena	Nyalwanzaja	Vodacom	30,000
				Nyashihima		
16	Geita	Geita	Katoro	Katoro	Vodacom	58,406
17	Geita	Geita	Nyachiluluma	Kasang'wa	Vodacom	30,000
				Nyachiluluma		
				Nyakasenya		
18	Geita	Mbogwe	Lugunga	Kakumbi	Vodacom	70,976
19	Geita	Mbogwe	Nanda	Nyang'hwale	Vodacom	88,484
20	Geita	Nyang'wale	Busolwa	Ifugandi	Vodacom	30,000
				Kaboha		
				Shibalanga		
21	Geita	Nyang'wale	Kafita	Kafita	Vodacom	30,000
				Kayenze		
				Lushimba		

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
22	Geita	Nyang'wale	Mwingiro	Nyamikonze	Vodacom	88,262
23	Geita	Nyang'wale	Nyabulanda	Idetemya	Vodacom	73,000
24	Geita	Nyang'wale	Nyugwa	Isonda	Vodacom	96,831
25	Iringa	Iringa Rural	Kihorogota	Ndolela	Vodacom	201,491
				Uhominyi		
26	Iringa	Iringa Rural	Lumuli	Lumuli	TTCL	78,773
27	Iringa	Iringa Rural	Nduli	Igingilanyi Ilambilole	Vodacom	64,135
28	Iringa	Iringa Rural	Nyang'oro	Chamdindi	Vodacom	60,000
				Ikengeza		
				Mangawe		
29	Iringa	Iringa Urban	Kihesa	Kigonzile	TTCL	80,006
30	Kagera	Biharamulo	Kalenge	Kalenge	Vodacom	60,000
				Ntumagu		
				Nyamigere		

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
				Ruganzu		
31	Kagera	Biharamulo	Kaniha	Kaniha Mubaba	Vodacom	30,000
32	Kagera	Biharamulo	Lusahunga	Lusahunga	Vodacom	30,000
33	Kagera	Biharamulo	Nemba	Nemba	Vodacom	30,723
34	Kagera	Biharamulo	Nyabusenzi	Mbindi Nyabusenzi	Vodacom	30,000
35	Kagera	Biharamulo	Nyakahura	Mabare Nyabugombe Nyakahura	Vodacom	60,000
36	Kagera	Bukoba Rural	Buhendang abo	Bushagara	TTCL	108,025
37	Kagera	Bukoba Rural	Nyakato	Igombe	TTCL	89,034
38	Kagera	Bukoba Rural	Rubale	Rubale	Vodacom	72,605
39	Kagera	Karagwe	Ihembe	Ihembe I	TTCL	84,956

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
40	Kagera	Karagwe	Ndama	Ndama	Vodacom	71,815
41	Kagera	Karagwe	Rugera	Rugera	Vodacom	46,157
42	Kagera	Missenyi	Ishozi	Luhano	Vodacom	79,248
				Nyarugongo		
43	Kagera	Missenyi	Ishunju	Ishunju	Vodacom	111,920
				Kyelima		
44	Kagera	Missenyi	Kakunyu	Bubale	Vodacom	60,000
				Bugango		
				Kakunyu		
45	Kagera	Missenyi	Minziro	Kigazi	Vodacom	30,000
				Minziro		
46	Katavi	Mpanda Rural	Sibwesa	Sibwesa	Vodacom	90,411
47	Kigoma	Kasulu Township Authority	Kasulu Mjini	Kumsenga	Vodacom	30,000
48	Kigoma	Kibondo	Busagara	Nyaruyoba	Vodacom	48,701

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
49	Kigoma	Kibondo	Itaba	Mukabuye	Vodacom	30,000
50	Kigoma	Kibondo	Kumsenga	Kagezi Kibuye	Vodacom	30,000
51	Kigoma	Kibondo	Murungu	Kumuhasha	Vodacom	93,127
52	Kigoma	Kibondo	Rugongwe	Kigaga	Vodacom	30,000
53	Kigoma	Kigoma Rural	Mahembe	Mahembe	Vodacom	30,000
54	Kilimanjaro	Same	Maore	Mheza	MIC	66,564
55	Kilimanjaro	Same	Mshewa	Manka	MIC	99,393
56	Kilimanjaro	Siha	Ivaeny	Mae	TTCL	80,729
57	Kilimanjaro	Siha	Kashisha	Kashashi	TTCL	76,886
58	Kilimanjaro	Siha	Kashisha	Manio	TTCL	103,486

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
59	Lindi	Ruangwa	Matambarale	Matambarale	MIC	75,017
60	Lindi	Ruangwa	Namichiga	Namkonjera	TTCL	97,676
61	Manyara	Babati	Arri	Arri	TTCL	94,078
62	Manyara	Babati	Ayasanda	Endanachan	TTCL	74,386
63	Manyara	Babati Urban	Sigino	Singu	TTCL	58,826
64	Manyara	Kiteto	Lengatei	Olkitikiti	TTCL	84,914
65	Manyara	Mbulu	Bashay	Dirim	TTCL	92,623
66	Mara	Bunda	Neruma	Haruzale	TTCL	100,891
67	Mara	Serengeti	Rigicha	Kitembere	TTCL	78,913
68	Mbeya	Chunya	Galula	Itindi	TTCL	102,016
69	Mbeya	Chunya	Ifubo	Ifumbo	Vodacom	30,000
70	Mbeya	Chunya	Kambikatoto	Biti	Vodacom	51,000
				Manyanga		
				Kambikatoto		
71	Mbeya	Chunya	Luwalaje	Luwalaje	TTCL	62,273

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIZI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
72	Mbeya	Chunya	Mafyeko	Mafyeko	Vodacom	121,330
73	Mbeya	Chunya	Matwiga	Isangawana	Vodacom	60,000
				Matwiga		
				Mazimbo		
74	Mbeya	Chunya	Mbangala	Maleza	TTCL	76,773
75	Mbeya	Chunya	Mbuyuni	Ifuko	Vodacom	79,075
76	Mbeya	Chunya	Namkukwe	Isanzu	TTCL	66,365
77	Mbeya	Kyela	Kajunjumele	Kilwa	TTCL	65,433
78	Mbeya	Mbozi	Msia	Isalalo	Vodacom	45,194
79	Mbeya	Momba	Kamsamba	Kamsamba	Vodacom	46,231
80	Mbeya	Momba	Kapele	Kapele	TTCL	73,950
81	Mbeya	Tunduma	Tunduma	Mwaka Kati	Vodacom	30,000
				Uwanjani		
82	Morogoro	Kilombero	Masagati	Tanganyika	MIC	105,330
83	Morogoro	Kilombero	Mlimba	Msolwa	MIC	114,901
84	Morogoro	Kilombero	Utengule	Ngalimila	MIC	91,955
85	Morogoro	Kilosa	Ulaya	Mhenda	MIC	59,001

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
				Nyameni		
				Ulaya Kibaoni		
86	Morogoro	Morogoro	Bungu	Bungu	MIC	40,287
87	Mwanza	Kwimba	Mwandu	Mwandu	TTCL	85,219
88	Mwanza	Magu	Nkungulu	Kabila	Vodacom	30,000
				Kayenze 'B'		
				Nhobola		
89	Mwanza	Sengerema	Kagunga	Nyanzumula	Vodacom	72,877
90	Mwanza	Sengerema	Kalebezo	Busekeseke	Vodacom	98,955
91	Njombe	Wanging'o mbe	Mdandu	Ihanja	TTCL	75,931
92	Pwani	Mafia	Baleni	Baleni	MIC	78,844
93	Pwani	Mafia	Ndagoni	Chunguruma	MIC	105,123
94	Rukwa	Kalambo	Kasanga	Samazi	Vodacom	89,917
95	Rukwa	Kalambo	Kileshe	Itekesha	Vodacom	70,926
				Kambo		
96	Rukwa	Kalambo	Kisumba	Kafukoka	Vodacom	60,000

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
				Mpombwe		
				Ngorotwa		
97	Rukwa	Kalambo	Sopa	Mtuntumbe	Vodacom	103,375
98	Ruvuma	Mbinga	Namswea	Kindimba Chini	Vodacom	53,417
				Kindimba Juu		
99	Ruvuma	Mbinga	Ukata	Liwanga	Vodacom	121,255
100	Ruvuma	Nyasa	Liparamba	Mitomoni	TTCL	59,121
101	Ruvuma	Tunduru	Namasakata	Mkasale	Vodacom	65,049
				Namasakata		
102	Ruvuma	Tunduru	Ngapa	Tinginya	Vodacom	71,000
103	Ruvuma	Tunduru	Tuwemacho	Namasalau	Vodacom	30,000
				Nasya		
				Tuwemacho		
104	Simiyu	Busega	Kiloleli	Ihale	TTCL	75,569
105	Simiyu	Meatu	Itinje	Itinje	TTCL	85,043

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MTOA HUDUMA	RUZUKU (USD)
106	Tabora	Nzega	Isanzu	Shilla	TTCL	96,205
107	Tanga	Kilindi	Masagalu	Masagalu	TTCL	84,583
108	Tanga	Korogwe	Bungu	Kwemshai	MIC	110,000
109	Tanga	Korogwe	Kizara	Bombo Majimoto	MIC	105,920
110	Tanga	Korogwe	Mazinde	Magila	TTCL	67,671
111	Tanga	Korogwe	Mpale	Mpale	TTCL	81,333
112	Tanga	Lushoto	Manolo	Manolo	MIC	29,411
113	Tanga	Lushoto	Mbaramo	Mbaramo	MIC	65,559
114	Tanga	Lushoto	Mlola	Lwandai	MIC	66,212
115	Tanga	Muheza	Misalai	Misalai	TTCL	83,211
116	Tanga	Pangani	Mkwaja	Mikocheni	MIC	59,402
				Sange		
JUMLA			116	156		8,181,526

Kiambatanisho Na.9:**Kata 55/215 zilizokwishapata huduma**

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
1	Arusha	Karatu	Baray	6	Phase 1	Vodacom	Ina huduma
2	Arusha	Ngorongoro	Enduleni	3	Phase 1	TTCL	Bado
3	Arusha	Ngorongoro	Nainoka-noka	4	Phase 1	Tigo	Ina huduma
4	Arusha	Ngorongoro	Soit Sambu	4	Phase 1	Airtel	Ina huduma
5	Dodoma	Dodoma Rural	Nondwa	4	Phase 1	TTCL	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
6	Dodoma	Kondoa	Chemba	6	Phase 1	TTCL	Bado
7	Dodoma	Kondoa	Gwandi	5	Phase 1	TTCL	Ina huduma
8	Dodoma	Kondoa	Kwadelo	3	Phase 1	Airtel	Ina huduma
9	Dodoma	Kondoa	Lalta	8	Phase 1	TTCL	Ina huduma
10	Dodoma	Kondoa	Mpendo	2	Phase 1	Airtel	Ina huduma
11	Dodoma	Kondoa	Ovada	5	Phase 1	TTCL	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
12	Dodoma	Kondoa	Sanzawa	4	Phase 1	Airtel	Ina huduma
13	Kigoma	Kasulu	Heru Shingo	12	Phase 1	Tigo	Ina huduma
14	Kigoma	Kigoma Rural	Sigunga	5	Phase 1	Airtel	Ina huduma
15	Kigoma	Kigoma Rural	Sunuka	5	Phase 1	Airtel	Ina huduma
16	Lindi	Nachingwea	Kiegei	1	Phase 1	TTCL	Ina huduma
17	Manyara	Kiteto	Sunya	19	Phase 1	TTCL	Ina

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
							huduma
18	Manyara	Simanjiro	Ngorika	3	Phase 1	TTCL	Ina huduma
19	Mbeya	Chunya	Chalangwa	4	Phase 1	TTCL	Ina huduma
20	Mbeya	Chunya	Kanga	4	Phase 1	Tigo	Ina huduma
21	Mbeya	Mbarali	Mawindi	11	Phase 1	Tigo	Ina huduma
22	Mbeya	Mbarali	Utengule/ Usangu	9	Phase 1	Tigo	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
23	Mbeya	Mbozi	Chilulumo	7	Phase 1	Tigo	Ina huduma
24	Mbeya	Mbozi	Nyimbili	9	Phase 1	Tigo	Ina huduma
25	Morogoro	Kilombero	Mang'ula	10	Phase 1	Tigo	Ina huduma
26	Morogoro	Morogoro	Tununguo	8	Phase 1	TTCL	Ina huduma
27	Morogoro	Ulanga	Iragua	5	Phase 1	TTCL	Bado
28	Morogoro	Ulanga	Itete	11	Phase 1	Tigo	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
29	Mtwara	Masasi	Lipumburu	8	Phase 1	TTCL	Ina huduma
30	Rukwa	Mpanda	Ikola	5	Phase 1	Airtel	Bado
31	Ruvuma	Mbinga	Mpepai	6	Phase 1	TTCL	Ina huduma
32	Ruvuma	Namtumbo	Namtumbo	7	Phase 1	TTCL	Ina huduma
33	Ruvuma	Songea Rural	Muhukuru	4	Phase 1	Airtel	Ina huduma
34	Ruvuma	Tunduru	Mchesi	4	Phase 1	TTCL	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
35	Ruvuma	Tunduru	Nalasi	6	Phase 1	TTCL	Ina huduma
36	Shinyanga	Bariadi	Mhunze	5	Phase 1	Tigo	Ina huduma
37	Shinyanga	Bukombe	Runzewe	8	Phase 1	Tigo	Ina huduma
38	Shinyanga	Kishapu	Itima	10	Phase 1	TTCL	Ina huduma
39	Shinyanga	Maswa	Masela	6	Phase 1	Tigo	Ina huduma
40	Shinyanga	Meatu	Bukundi	3	Phase 1	TTCL	Ina

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
							huduma
41	Shinyanga	Meatu	Lingeka	5	Phase 1	Tigo	Ina huduma
42	Singida	Singida Rural	Mgungira	3	Phase 1	Airtel	Ina huduma
43	Singida	Singida Rural	Muhintiri	6	Phase 1	Tigo	Ina huduma
44	Singida	Singida Rural	Mwaru	5	Phase 1	Airtel	Ina huduma
45	Tabora	Urambo	Igagala	6	Phase 1	Airtel	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
46	Tabora	Urambo	Kashishi	9	Phase 1	Tigo	Ina huduma
47	Tabora	Urambo	Kazaroho	7	Phase 1	Tigo	Ina huduma
48	Tabora	Urambo	Usinge	5	Phase 1	Airtel	Ina huduma
49	Tabora	Uyui	Loya	4	Phase 1	Tigo	Ina huduma
50	Tabora	Uyui	Lutende	5	Phase 1	Tigo	Ina huduma
51	Tanga	Handeni	Kwankonje	8	Phase 1	Tigo	Ina

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
							huduma
52	Tanga	Kilindi	Pagwi	4	Phase 1	TTCL	Ina huduma
53	Arusha	Monduli	Engarenaibo r	5	Phase 1A	TTCL	Bado
54	Dodoma	Chamwino	Segala	5	Phase 1A	vodacom	Bado
55	Dodoma	Dodoma Rural	Chali	4	Phase 1A	vodacom	Bado
56	Dodoma	Dodoma Rural	Chinugulu	1	Phase 1A	TTCL	Bado
57	Dodoma	Dodoma	Chipanga	2	Phase 1A	vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
		Rural					
58	Dodoma	Dodoma Rural	Dabalo	4	Phase 1A	vodacom	Bado
59	Dodoma	Dodoma Rural	Manda	2	Phase 1A	TTCL	Bado
60	Dodoma	Mpwapwa	Berege	5	Phase 1A	vodacom	Bado
61	Dodoma	Mpwapwa	Mlunduzi	6	Phase 1A	vodacom	Bado
62	Dodoma	Mpwapwa	Wotta	4	Phase 1A	vodacom	Bado
63	Geita	Bukombe	Mbongwe	9	Phase 1A	vodacom	Bado
64	Geita	Nyang'hwal e	Shabaka	6	Phase 1A	vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
65	Iringa	Iringa Rural	Wasa	15	Phase 1A	TTCL	Bado
66	Iringa	Mufindi	Kiyowela	4	Phase 1A	TTCL	Bado
67	Kagera	Biharamulo	B'mulo Mjini	15	Phase 1A	TTCL	Bado
68	Kagera	Karagwe	Bweranyang e	2	Phase 1A	vodacom	Bado
69	Kagera	Karagwe	Nyakakika	4	Phase 1A	vodacom	Bado
70	Kagera	Karagwe	Nyakasimbi	3	Phase 1A	TTCL	Bado
71	Kagera	Karagwe	Rugu	3	Phase 1A	TTCL	Bado
72	Kigoma	Buhigwe	Nyamugali	14	Phase 1A	vodacom	Bado
73	Kigoma	Kasulu	Ruhita	8	Phase 1A	vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
74	Lindi	Nachingwea	Kilima Rondo	3	Phase 1A	TTCL	Bado
75	Lindi	Nachingwea	Lionje	5	Phase 1A	airtel	Bado
76	Lindi	Nachingwea	Mtua	4	Phase 1A	vodacom	Bado
77	Manyara	Kiteto	Partimbo	6	Phase 1A	TTCL	Bado
78	Manyara	Mbulu	Maghang	6	Phase 1A	vodacom	Bado
79	Manyara	Mbulu	Maretadu	7	Phase 1A	vodacom	Bado
80	Manyara	Mbulu	Yaeda chini	3	Phase 1A	TTCL	Bado
81	Manyara	Simanjiro	Msitu wa Tembo	4	Phase 1A	TTCL	Bado
82	Manyara	Simanjiro	Terrat	4	Phase 1A	TTCL	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
83	Mara	Serengeti	Nyanungu	4	Phase 1A	vodacom	Bado
84	Mbeya	Chunya	Namkukwe	4	Phase 1A	vodacom	Bado
85	Mbeya	Chunya	Totowe	4	Phase 1A	TTCL	Bado
86	Mbeya	Mbozi	Chitete	4	Phase 1A	vodacom	Bado
87	Mbeya	Mbozi	Nambinzo	5	Phase 1A	vodacom	Bado
88	Morogoro	Kilombero	Chita	4	Phase 1A	tigo	Bado
89	Morogoro	Kilosa	Lumuma	7	Phase 1A	vodacom	Bado
90	Morogoro	Morogoro	Selembala	13	Phase 1A	TTCL	Bado
91	Mtwara	Masasi	Mkonona	7	Phase 1A	TTCL	Bado
92	Mtwara	Masasi	Namatutwe	18	Phase 1A	TTCL	Bado
93	Pwani	Kisarawe	Mafinzi	5	Phase 1A	tigo	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
94	Pwani	Rufiji	Ngorongo	15	Phase 1A	TTCL	Bado
95	Rukwa	Nkasi	Wampelemb e	6	Phase 1A	vodacom	Bado
96	Ruvuma	Mbinga	Liparamba	4	Phase 1A	TTCL	Bado
97	Ruvuma	Namtumbo	Kitanda	4	Phase 1A	TTCL	Bado
98	Ruvuma	Songea Rural	Mahanje	4	Phase 1A	TTCL	Bado
99	Ruvuma	Tunduru	Muhuwesi	6	Phase 1A	TTCL	Bado
100	Ruvuma	Tunduru	Namwinyu	6	Phase 1A	TTCL	Bado
101	Shinyanga	Kishapu	Lagana	4	Phase 1A	vodacom	Bado
102	Shinyanga	Kishapu	Masanga	5	Phase 1A	vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
103	Shinyanga	Kishapu	Mwamalasa	4	Phase 1A	airtel	Bado
104	Simiyu	Bariadi	Mwaswale	5	Phase 1A	vodacom	Bado
105	Simiyu	Bariadi	Mwaubingi	5	Phase 1A	vodacom	Bado
106	Simiyu	Bariadi	Nkololo	12	Phase 1A	TTCL	Bado
107	Simiyu	Busega	Kiloleli	5	Phase 1A	TTCL	Bado
108	Simiyu	Itilima	Sagata	4	Phase 1A	TTCL	Bado
109	Simiyu	Meatu	Mwabuzo	3	Phase 1A	vodacom	Bado
110	Simiyu	Meatu	Mwamanong u	3	Phase 1A	vodacom	Bado
111	Simiyu	Meatu	Mwanjoro	3	Phase 1A	TTCL	Bado
112	Simiyu	Meatu	Sakasaka	4	Phase 1A	vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
113	Singida	Iramba	Mtekente	9	Phase 1A	vodacom	Bado
114	Singida	Iramba	Nkinto	11	Phase 1A	vodacom	Bado
115	Singida	Manyoni	Makanda	8	Phase 1A	vodacom	Bado
116	Singida	Manyoni	Mgandu	5	Phase 1A	TTCL	Bado
117	Singida	Manyoni	Sanza	8	Phase 1A	vodacom	Bado
118	Singida	Mkalama	Mwangeza	15	Phase 1A	vodacom	Bado
119	Singida	Singida Rural	Msisi	5	Phase 1A	vodacom	Bado
120	Tabora	Igunga	Itumba	4	Phase 1A	airtel	Bado
121	Tabora	Nzega	Mwakan- shahala	3	Phase 1A	airtel	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
122	Tabora	Sikonge	Kipanga	6	Phase 1A	TTCL	Bado
123	Tabora	Urambo	Ichemba	2	Phase 1A	vodacom	Bado
124	Tabora	Urambo	Imalamakoy e	4	Phase 1A	TTCL	Bado
125	Tabora	Urambo	Uyumbu	5	Phase 1A	TTCL	Bado
126	Tabora	Uyui	Kizengi	5	Phase 1A	TTCL	Bado
127	Tanga	Handeni	Kwamatuku la	4	Phase 1A	tigo	Bado
128	Tanga	Handeni	Misima	5	Phase 1A	TTCL	Bado
129	Tanga	Korogwe	Mkalamo	2	Phase 1A	tigo	Bado
130	Dodoma	Kondoa	Busi	5	Phase 1B	TTCL	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
131	Dodoma	Kondoa	Changaa	5	Phase 1B	TTCL	Bado
132	Dodoma	Kondoa	Haubi	4	Phase 1B	Tigo	Bado
133	Dodoma	Kondoa	Kikilo	4	Phase 1B	Tigo	Bado
134	Dodoma	Kondoa	Kikore	5	Phase 1B	Tigo	Bado
135	Dodoma	Kondoa	Kingale	4	Phase 1B	Tigo	Bado
136	Dodoma	Kondoa	Mnenia	4	Phase 1B	Tigo	Bado
137	Dodoma	Monduli	Monduli Juu	4	Phase 1B	Vodacom	Bado
138	Geita	Bukombe	Ushirombo	19	Phase 1B	Tigo	Bado
139	Geita	Mbongwe	Bukandwe	8	Phase 1B	Tigo	Bado
140	Geita	Mbongwe	Ilolangulu	12	Phase 1B	Tigo	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
141	Geita	Mbongwe	ushirika	11	Phase 1B	Vodacom	Bado
142	Iringa	Iringa Rural	Idodi	4	Phase 1B	TTCL	Bado
143	Iringa	Iringa Rural	Mahuninga	2	Phase 1B	TTCL	Bado
144	Iringa	Monduli	Lolkisale	4	Phase 1B	TTCL	Bado
145	Kagera	Misenye	Buyango	5	Phase 1B	Vodacom	Bado
146	Kagera	Misenye	Bwanjai	6	Phase 1B	Tigo	Bado
147	Kagera	Misenye	Kilimilile	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
148	Kagera	Misenye	Kitobo	5	Phase 1B	Tigo	Bado
149	Kagera	Muleba	Burungura	3	Phase 1B	Vodacom	Bado
150	Kagera	Muleba	Kasharunga	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
151	Katavi	Mpanda	Katuma	3	Phase 1B	Vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
152	Kigoma	Kakonko	Muhange	3	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
153	Kigoma	Kakonko	Nyabibuye	2	Phase 1B	Vodacom	Bado
154	Kigoma	Kakonko	Nyamtukuza	3	Phase 1B	Vodacom	Bado
155	Kigoma	Kasulu	Rungwe Mpya	10	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
156	Kigoma	Kasulu Town	Muhunga	21	Phase 1B	Vodacom	Bado
157	Kilimanjar o	Mwanga	Jipe	8	Phase 1B	Vodacom	Bado
158	Lindi	Kilwa	Mandawa	6	Phase 1B	TTCL	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
159	Lindi	Liwale	Barikiwa	3	Phase 1B	Airtel	Bado
160	Lindi	Liwale	Makata	3	Phase 1B	Airtel	Bado
161	Lindi	Liwale	Mkutano	2	Phase 1B	TTCL	Bado
162	Lindi	Ruangwa	Mandawa	7	Phase 1B	TTCL	Bado
163	Lindi	Ruangwa	Namichiga	4	Phase 1B	Vodacom	Bado
164	Lindi	Ruangwa	Narungombe	5	Phase 1B	TTCL	Bado
165	Manyara	Chamwino	Mpwayungu	2	Phase 1B	Vodacom	Bado
166	Manyara	Hanang	Gehanduu	3	Phase 1B	Airtel	Bado
167	Manyara	Hanang	Gisambalan	2	Phase 1B	Airtel	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
168	Manyara	Hanang	Masqaroda	2	Phase 1B	Airtel	Bado
169	Manyara	Simanjiro	Naberera	4	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
170	Manyara	Simanjiro	Orkesumet	3	Phase 1B	TTCL	Bado
171	Mbeya	Chunya	Kapalala	6	Phase 1B	TTCL	Bado
172	Mbeya	Chunya	Ngwala	1	Phase 1B	TTCL	Bado
173	Mbeya	Ileje	Ibaba	5	Phase 1B	Vodacom	Bado
174	Mbeya	Ileje	Malangali	6	Phase 1B	Tigo	Bado
175	Mbeya	Kyela	Ipande	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
176	Mbeya	Kyela	Mwaya	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
177	Morogoro	Gairo	Chagongwe	10	Phase 1B	Zantel	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
178	Morogoro	Gairo	Chakwale	15	Phase 1B	Vodacom	Bado
179	Morogoro	Gairo	Mandege	9	Phase 1B	Tigo	Bado
180	Morogoro	Mvomero	Kanga	17	Phase 1B	Vodacom	Bado
181	Morogoro	Mvomero	Kibati	7	Phase 1B	Zantel	Bado
182	Morogoro	Mvomero	Maskati	7	Phase 1B	Tigo	Bado
183	Mtwara	Masasi	Chiwata	5	Phase 1B	Tigo	Bado
184	Mtwara	Masasi	Mkululu	10	Phase 1B	Tigo	Bado
185	Mtwara	Masasi Town	Mpindimbi	14	Phase 1B	Tigo	Bado
186	Mtwara	Mtwara Rural	Dihimba	8	Phase 1B	Tigo	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
187	Mtwara	Mtwara Rural	Kiromba	5	Phase 1B	Tigo	Bado
188	Mtwara	Mtwara Rural	Kitaya	6	Phase 1B	Tigo	Bado
189	Mtwara	Mtwara Rural	Namtumbuk a	6	Phase 1B	Tigo	Bado
190	Mtwara	Mtwara Rural	Njengwa	5	Phase 1B	Tigo	Bado
191	Njombe	Ludewa	Luduga	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
192	Njombe	Ludewa	Madope	3	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
193	Njombe	Makete	Ikuwo	5	Phase 1B	TTCL	Bado
194	Njombe	Makete	Kitulo	4	Phase 1B	TTCL	Bado
195	Njombe	Wanging'ombe	Saja	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
196	Njombe	Wanging'ombe	Wanging'ombe	12	Phase 1B	Vodacom	Bado
197	Pwani	Bagamoyo	Kiromo	3	Phase 1B	Vodacom	Bado
198	Pwani	Bagamoyo	Yombo	4	Phase 1B	Vodacom	Bado
199	Pwani	Chalinze	Vigwaza	5	Phase 1B	Tigo	Bado
200	Pwani	Mkuranga	Mkamba	8	Phase 1B	Vodacom	Bado
201	Rukwa	Monduli	Engaruka	2	Phase 1B	Vodacom	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJIJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
202	Rukwa	Nkasi	Namanyere	21	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
203	Rukwa	Sumbawan ga Rur	Kaoze	8	Phase 1B	Vodacom	Bado
204	Ruvuma	Namtumbo	Magazini	3	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
205	Ruvuma	Tunduru	Kalulu	3	Phase 1B	TTCL	Bado
206	Ruvuma	Tunduru	Mindu	6	Phase 1B	TTCL	Bado
207	Tabora	Kaliua	Uyowa	4	Phase 1B	Vodacom	Ina huduma
208	Tabora	Nzega	Kahaman-	4	Phase 1B	Airtel	Bado

NA	MKOA	WILAYA	KATA	VIJJI	MRADI	MTOA HUDUMA	HUDUMA
			halanga				
209	Tabora	Sikonge	Kiloli	3	Phase 1B	Vodacom	Bado
210	Tabora	Sikonge	Kipili	4	Phase 1B	Vodacom	Bado
211	Tabora	Sikonge	Kitunda	6	Phase 1B	Vodacom	Bado
212	Tabora	Urambo	Songambebe	4	Phase 1B	Airtel	Bado
213	Tanga	Lushoto	Mayo	5	Phase 1B	Vodacom	Bado
214	Tanga	Lushoto	Mponde	3	Phase 1B	Airtel	Bado
215	Tanga	Mkinga	Mwakijembe	3	Phase 1B	Tigo	Bado
	JUMLA			1,268			

Kiambatisho Na.10 TTCL

Jedwali 1: Awamu I: Usambazaji wa Mawasiliano Vijijini Kata 20

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
1	Arusha	Ngorongoro	Enduleni	3	9450
2	Dodoma	Dodoma Rural	Nondwa	6	14966
3	Dodoma	Kondoa	Chemba	6	9371
4	Dodoma	Kondoa	gwandi	4	3953
5	Dodoma	Kondoa	lalta	7	8119
6	Dodoma	Kondoa	Ovada	7	6797
7	Lindi	Nachingwea	Kiegei	1	3928
8	Manyara	Kiteto	Sunya	9	9784
9	Manyara	Simanjiro	ngorika	3	3847
10	Mbeya	Chunya	Chalangwa	1	7343

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
11	Morogoro	Morogoro	Tununguo	7	3736
12	Morogoro	Ulanga	Iragua	4	6497
13	Mtwara	Masasi	Lipumburu	5	4998
14	Ruvuma	Mbinga	Mpepai	6	10345
15	Ruvuma	Namtumbo	Namtumbo	4	14177
16	Ruvuma	Tunduru	Mchesi	4	5473
17	Ruvuma	Tunduru	Nalasi	6	13706
18	Shinyanga	Kishapu	Itima	7	8854
19	Shinyanga	Meatu	Bukundi	4	9503
20	Tanga	Kilindi	Pagwi	4	5971
Jumla				98	160,818

Jedwali 2: Awamu Ia Usambazaji wa Mawasiliano Vijijini – Kata 33

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
1	Arusha	Monduli	Engarenaibor	7	5355
2	Dodoma	Dodoma- Rural	Chinugulu	1	4279
3	Dodoma	Dodoma- Rural	Manda	2	11236
4	Iringa	Iringa-Rural	Wasa	15	5093
5	Iringa	Mufindi	Kiyowela	4	3484
6	Kagera	Biharamulo	B'mulo Mjini	15	15138
7	Kagera	Karagwe	Nyakasimbi	9	3706
8	Kagera	Karagwe	Rugu	6	3545
9	Lindi	Nachingwea	Kilima Rondo	3	4828

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
10	Manyara	Kiteto	Partimbo	7	7495
11	Manyara	Mbulu	Yaeda Chini	3	4843
12	Manyara	Simanjiro	Msitu Wa Tembo	4	5907
13	Manyara	Simanjiro	Terrat	4	12307
14	Mbeya	Chunya	Totowe	4	4464
15	Morogoro	Morogoro	Selebala	13	4557
16	Mtwara	Masasi	Mkonona	7	3830
17	Mtwara	Masasi	Namatutwe	18	3971
18	Mwanza	Magu	Kiloleli	5	16614
19	Pwani	Rufiji	Ngorongo	8	12163
20	Ruvuma	Mbinga	Liparamba	4	6942

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
21	Ruvuma	Namtumbo	Kitanda	6	10465
22	Ruvuma	Songea Rural	Mahanje	5	8173
23	Ruvuma	Tunduru	Muhuwesi	6	8313
24	Ruvuma	Tunduru	Namwinyu	6	3816
25	Shinyanga	Bariadi	Nkololo	12	20176
26	Shinyanga	Bariadi	Sagata	4	18825
27	Shinyanga	Meatu	Mwanjoro	5	7723
28	Singida	Manyoni	Mgandu	6	12790
29	Tabora	Sikonge	Kipanga	6	11526
30	Tabora	Urambo	Imalamakoye	4	4076
31	Tabora	Urambo	Uyumbu	5	11526

Na.	Mkoa	Wilaya	Kata	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
32	Tabora	Uyui	Kizengi	7	11736
33	Tanga	Handeni	Msimba	6	8222
JUMLA				221	277124

Jedwali 3:Awamu Ib Usambazaji wa Mawasiliano Vijijini – Kata 16

Na.	Mkoa	Wilaya	Ward name	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
1	Arusha	Monduli	Lolkisale	4	4,022
2	Dodoma	Kondoa	Busi	5	7,490
3	Dodoma	Kondoa	Changaa	5	4,817
4	Iringa	Iringa Rural	Idodi	4	5,101
5	Iringa	Iringa Rural	Mahuninga	2	3,465
6	Lindi	Liwale	Mkutano	2	1,453
7	Lindi	Kilwa	Mandawa	6	6,596
8	Lindi	Ruangwa	Mandawa	7	3,997
9	Lindi	Ruangwa	Narungombe	5	4,204
10	Manyara	Simanjiro	Orkesumet	3	4,526

Na.	Mkoa	Wilaya	Ward name	Idadi ya Vijiji	Idadi ya Watu
11	Mbeya	Chunya	Kapalala	6	7,927
12	Mbeya	Chunya	Ngwala	1	2,957
13	Njombe	Makete	Ikuwo	5	2,006
14	Njombe	Makete	Kitulo	4	1,908
15	Ruvuma	Tunduru	Kalulu	3	4,186
16	Ruvuma	Tunduru	Mindu	6	2,222
JUMLA				68	66877